זון אויפגאנג — 5.14.
זון אונטערגאנג — 7.50.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
טיילוויז וואָלקנדיק און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 162. Winnipeg, Thur. Aug. 14, 1930. Published daily except Saturday and Sunday — דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג — דאנערשטאג כ׳ אב תר״ץ.

דער נייער אָרדענונג היטלער אין פאַרלאַמענט

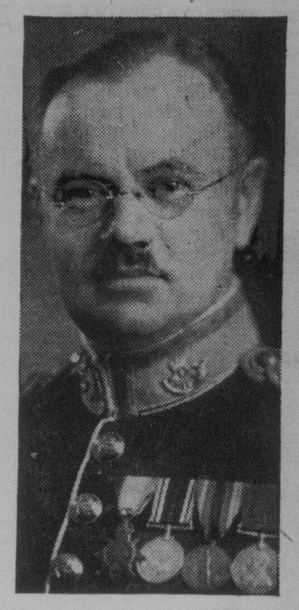

קאַל. הערי קאַנהיף

אין פאַרלאַמענט דאַרף מען אויף אַן אָרדענונג היטלער. דאַרטן הייסט ער "סאַר־דושענט עט־אַרמס", און ער איז דאָ שטענדיק אויפ׳ן אָרט, ווען די זיצונגען פון פאַרלאַמענט קומען פאָר, און ער גיט אַכטונג, אַז דעם "ספּיקערס" באַפעלן זאָלן אָפּגעהיט ווערן.

קאַל. קאַנהיף איז דער נייער סאַר־דושענט־עט־אַרמס אין אָטאַווא. ער האָט געשאָנען־עס־אַרמס אין אַ־ווע. ער האָט געלערנט דורך עבר־הירדן און פאַר לעסטינע, אין דער צייט וואָס פראַנקרייך האַלט אַז די רעגן דאַרפן זיך ציען איבער סיריישער טעריטאָריע און זיך ענדיקן ביים פאַרט טריפּאָלס.

דער נייער אָרדענונג היטלער אין פאַרלאַמענט

אין פאַרלאַמענט דאַרף מען אויך אַן אָרדענונג היטלער. דאַרטן הייסט ער "סאַר־דושענט עט־אַרמס", און ער איז דאָ שטענדיק אויפ׳ן אָרט, ווען די זיצונגען פון פאַרלאַמענט קומען פאָר, און ער גיט אַכטונג, אַז דעם "ספּיקערס" באַפעלן זאָלן אָפּגעהיט ווערן.

קאַל. קאַנהיף איז דער נייער סאַר־דושענט־עט־אַרמס אין אָטאַווא. ער האָט געשאָנען־עס־אַרמס אין אַ־ווע. ער האָט געלערנט דורך עבר־הירדן און פאַר לעסטינע, אין דער צייט וואָס פראַנקרייך האַלט אַז די רעגן דאַרפן זיך ציען איבער סיריישער טעריטאָריע און זיך ענדיקן ביים פאַרט טריפּאָלס.

פאַדערט רעוויזיאָניסטן זאָלן גרינדן באַזונדערע יזניאָנס אין ארץ־ישראל

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטאַ")

פּראָג, אווג. 14 (איטאַ). — רייזנדיק פאַר דער רעוויזיאָניסטישער קאָנפערענץ וואָס ווערט דאָ אָפּגעהאַלטן, האָט ב. ווייַנשטיין, פון ארץ־ישראל, געפאָדערט, אַז די רעוויזיאָניסטן זאָלן גרינדן זייערע איינענע אַרבעטער יוניאָנס אין ארץ ישראל, צו קאָנקורירן מיט דער הסתדרות.

ענגלאַנד קריטיקירט באַריכט פון מאַנדאַטן קאָמיסיע

זשענעוואַ, אווג. 14 (איטאַ). — די אָב־סערוואַציעס פון דער בריטישער רעגירונג איבער דעם באַריכט פון דער מאַנדאַטן קאָמיסיע בנוגע דער ארץ־ישראל פּראָגע, זיינען צוגעשטעלט געוואָרן צו דער פעל־קערלינע מיט דריי טעג צוריק. סיי דער אויסערן מיניסטעריום און סיי דער קאָלאָניאַל מיניסטעריום קריטיקירן זייער שאַרף דעם באַריכט.

קאַטוילישע קירך שטימט איין צו נעמישטע הייראַטן אָן שמד

ווין, עסטרייך, אווג. 14 (איטאַ). — די עסטרייכער קאַטוילישע קירך האָט איצט דערלויבט דעם הייראַט צווישן קאַטאָליקן און אידן, אָן שמד, דערלויבנדיק דעם חתן און דער כלה צו פאַרבלייבן ביי זייערע באַזונדערע גלויבנס.

די קירך האָט די דערלויבעניש ארויס־גענעבן כדי צו באַקעמפן די צאָל ציווילע הייראַטן. אַזוי ווי די קירך פלעגט ניט ארויסגעבן קיין חופּה וקידושין צו פאַר־לאַך פון פאַרשיידענע גלויבנס, וואָס ביידע נעמען ניט אָן דעם קאַטאָליציזם, פלעגן אַ סך פאַרלאַך באַנוגענען זיך מיט ציווילן הייראַט, דערקלערנדיק זיך פאַר רעליגי־אָנסלאָזע.

נאַציאָנאַל העבּרייאישע שול עפנט זיך מאָרגן

די נאַציאָנאַל־העבּרייאישע שול בעט אונז צו מעלדן, אַז זי עפנט זיך נאָך דער זומער וואַקאַציע מאָרגן, אַוגוסט 15טן. די לומדים וועלן אָנגיין נאָרמאַל אין אַלע קלאַסן פון מאָנטאָג, אַוגוסט 18טן.

די שול בעט אונז אויך צו מעלדן, אַז זי טרעט איצט אַריין אין איר צענטן יאָר עקזיסטענץ מיט פרישע כחות און מיט נייע אויסבעסערונגען אינ׳ם פּראָ־גראַם.

גאַנדי פאַרהאַנדלט וועגן פרידן זיצנדיק אין געפענגניש

פּונאַ, אינדיע, אווג. 13. — די פּראָ־מינענטסטע פירער פון דעם אינדישן פאַ־סיון קאַמף זיינען היינט צוזאַמען גע־פירט געוואָרן אין יעראַדאַ געפענגניש. צוזאַמען מיט מאַהאַטמאַ גאַנדי האָבן זיי דיסקוטירט די פּראָגע וועגן אָפּשטעלן זייער קאַמף, ביז די אינדאַ־בריטישע קאָנ־פערענץ וועט דורכגעפירט ווערן.

אַנטיסעמיטיזם אין רומעניע איז בלויז די אַרבעט פון עטלאַכע אַגיטאַטאָרן, זאָגט געהילף מיניסטער

לאָנדאָן, אווג. 14 (איטאַ). — די אַנטי־סעמיטישע טעטיקייטן אין רומעניע זיינען בלויז די אַרבעט פון עטלאַכע איינציקע אַגיטאַטאָרן, — לויט אַ קייבל פון נאַפּענ־קו, שטאַם אונטער סעקרעטאַר ביים מי־ניסטאָרן ראַט אין בוקאַרעסט, צו לוסיען וואוליף, סעקרעטאַר פון אויסלענדישע קאָמיסיע פון "באַרד אָף דזשואיש דע־פּיוטיס".

רומענישער מאַס־מיטינג אין באַרשא באַשליסט צו לעבן אין פרידן מיט די אידן

בוקאַרעסט, אווג. 14 (איטאַ). — אי־בער אַ טויזנט רומענער האָבן זיך באַטייליקט אין אַ מאַסן־פאַרזאַמלונג אין באַר־שאַ, אונטער דער נאָמען פון "אַ־סאָציאַציאָן פון עטלאַכע אייניקע אַגיטאַציאָן". אין דער צייט וואָס פראַנקרייך האַלט אַז לעבן אין פרידן מיט די אידן, אָבער זי פאָדערט די רעזיגנאַציע פון׳ם פאָלאָניי פרעפעקט יו־גאַ, וועלכער ווערט באַשולדיקט פאַר דער הערשנדיקער אַרבעטסלאָזיקייט.

שול אין זיגעט מאַרמאַרעש איז געווען באַגאָסן מיט קעראָסין

ווין, אווג. 14 (איטאַ). — אַז די גרעס־טע סינאַגאָגע אין רומעניע, די שול אין זיגעט־מאַרמאַרעש, וועלכע האָט אָפּגע־ברענט, איז אונטערגעצונדן געוואָרן, איז צו זעען פון דעם, וואָס פון דאָרטן האָט געשלאָגן אַ ריח פון קעראָסין, מיט וועלכן זי איז קאַנטיק געווען באַגאָסן.

דאָס האָט אַנב געמאַכט אוממענלאַך צו רעטן די ספר־תורה׳ס פון דער ברענענדי־קער שול, ניט געקוקט וואָס אידן האָבן געמאַכט העלדישע פאַרזוכן דאָס צו טאָן.

אַ מיליטערישע אָפּטיילונג האָט זיך באַ־טייליקט אין לעשן די שריפה.

אַראַבער פּראָוועז אויך יאָרצייט

ירושלים, אווג. 14. — די אַראַבישע עקזעקוטיווע האָט אָנגענומען אַז אווג. 23טן, ווען עס ווערט אַ יאָר פון די אויס־ברוכן פון לעצטן יאָר, ווערט באַשטימט ווי אַ טאָג פון טרויער נאָך די אַראַבער וואָס זיינען אומגעקומען אין די אומרו־טויטעטע, ווערן אַלע אַראַבער אויפגעפאַ־דערט צו פייערן דעם יאָרצייט אָפּ־שטעלנדיק אַלע אַרבעטן.

אַנטיסעמיטישער פירער פון בוקאָוויינע באַפרייט פון טורמע

טשערנאָוויץ, אווג 14 (איטאַ). — קאַל. נענאַלעסקו, דער אַנטיסעמיטישער פירער וועלכער איז מיט אייניקע וואָכן צוריק אַרעסטירט געוואָרן אַלס אַנפירער פון דער אַנטי־אידישער העצע אין בוקאָוויינע, איז דורך דעם הינג געריכט באַפרייט געוואָרן פון טורמע ביז עס וועט פאַרקומען זיין פּראָצעס. נענאַלעסקו איז באַפרייט גע־וואָרן מיט דער צושטימונג פון פּראָקוראָר שאַ, אונטער דער פאַרוויצערשאַפט פון׳ם גלח גאַבריעל טימוזאַ. די פאַרהאַפטונג האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע צו לעבן אין פרידן מיט די אידן, אָבער זי פאָדערט די רעזיגנאַציע פון׳ם פאָלאָניי פרעפעקט יו־גאַ, וועלכער ווערט באַשולדיקט פאַר דער הערשנדיקער אַרבעטסלאָזיקייט.

רומענישער מאַס־מיטינג אין באַרשא באַשליסט צו לעבן אין פרידן מיט די אידן

בוקאַרעסט, אווג. 14 (איטאַ). — אי־בער אַ טויזנט רומענער האָבן זיך באַטייל־יקט אין אַ מאַסן־פאַרזאַמלונג אין באַר־קע עקספּאַרטירט סחורות צו קאַנאַדע אויף דער סומע פון 59 מיליאָן, 715 טויזנט און 152 דאָלאַר. אין פאַרגלייך צו 80 מיליאָן, 483 טויזנט און 894 דאָ־לאַר אין יוני מאָנאַט 1929.

פאַר דעם זעלבן מאָנאַט האָט אַמערי־קע אימפּאָרטירט סחורות פון קאַנאַדע אויף דער סומע פון 36 מיליאָן, 503 טויזנט און 217 דאָלאַר, אין פאַרגלייך צו 55 מיליאָן, 315 טויזנט און 288 דאָ־לאַר אין יוני מאָנאַט פון לעצטן יאָר.

זעלבסטפאַרשטענדלאַך אַז דער קלע־נערער האַנדל צווישן די דאָזיקע צוויי מדינות איז אַן אָפּקלאַנג פון דעם גע־העכערטן טאַריף.

אַמעריקאַנער האַנדל מיט קאַנאַדע שטאַרק געפאַלן לויט׳ן באַריכט

וואַשינגטאָן, ד. ק., אווג. 14. — לויט אַן אָפיציעלן באַריכט וואָס איז דאָ פאַר־עפנטלאַכט געוואָרן, ווערט באַקאַנט, אַז דער האַנדל צווישן די פאַראייניקטע שטאַ־טען און קאַנאַדע איז אין פאַרלויף פון יוני מאָנאַט געפאַלן אויף 38 מיליאָן דאָ־לאַר. דער באַריכט לויטעט אַז דער עקס־פּאָרט פון די שטאַטן צו קאַנאַדע האָט אין יוני מאָנאַט באַטראָגן אויף צוואַנציק מיליאָן דאָלאַר וויניקער ווי אין דעם זעלבן מאָנאַט פון לעצטן יאָר. אין דער זעלבער צייט איז דער אַמעריקאַנער אימ־פּאָרט פון קאַנאַדע געפאַלן אויף אַכצו מי־ליאָן דאָלאַר.

אין יוני מאָנאַט 1930, האָט אַמערי־

ליבעראַלע פּאַרטיי זיגט אין בוקאַרעסטער וואַן

בוקאַרעסט, אווג. 14 (איטאַ). — די ליבעראַלע פּאַרטיי האָט געהאַט אַ פולי־שטענדיקן זיג אין די קאָמונאַלע וואַלן פון צוויי־טן דיסטריקט אין בוקאַרעסט, וואָס ווערן באַראַכט אַלס פּראָבע פון דער שאַראַקטיר פון די פּאַרטייען אין די קר־מענדיקע וואַלן צום פאַרלאַמענט.

די ליבעראַלע פּאַרטיי האָט צוזאַמען מיט דעם פאַרבאַנד פון רומענישע אידן געצויגן 3,222 שטימען און האָבן דער־ווייַלט צען קאַנדידאַטן אין דער צייט וואָס די אידישע נאַציאָנאַליסטן האָבן געצויגן בלויז 600 שטימען און האָבן ניט דער־ווייַלט קיין קאַנדידאַטן.

דר. אַדאָלף שטערן און האַריאַ קאַרפּ זיינען דערוויילט צוזאַמען אויף דעם צעטל פון די ליבעראַלן. אויף דעם צעטל פון דער רעגירונגס פּאַרטיי זיינען דערוויילט געוואָרן די צוויי אידן מ. סאַלאָמאָן און ד. מיליאָן.

באַריכט אַז נאַנקין איז אין געפאַר פון קאָמוניסטישן איבערפאַל

נאַנקין, אווג. 13. — אין נאַנקין האָט מען מורא, אַז די שטאָט, וואָס איז די ערשטע רעזידענץ פון דער נאַציאָנאַליסטישער רע־גירונג, זאָל קירצלאַך אַריינפאַלן אין די האַנט פון די קאָמוניסטן. נאַנקין איז פאַקטיש שוצלאָז, ווייַל כמעט אַלע סאָל־דאַטן פון שטאָט געפינען זיך אויף די ליאַכטס־פעלדער, און דאָ קומען אָן באַ־ריכטן וועגן באַוואַפנטע פּוערשע מחנות, אָנגעפירט פון די קאָמוניסטן, וואָס געפי־נען זיך 20 מייל פון שטאָט.

אויף די וויכטיקע שטאָט האַנקאָו זעט אויס ווי אַ באַלאַגערטע שטאָט, אַז די מאַכט נעמט אָן די שטרייענדסטע מיט־לען קעגן דער געפאַר פון אַ קאָמוניס־טישן איבערפאַל. מיט וועלכן די שטאָט ווערט גערראַעט. אין אַלע סטראַטעגישע פּונקטן ווערן אויפגעשטעלט זאַמד באַרי־

ליבעראַלע פּאַרטיי זיגט אין בוקאַרעסטער וואַן

בוקאַרעסט, אווג. 14 (איטאַ). — די ליבעראַלע פּאַרטיי האָט געהאַט אַ פולי־שטענדיקן זיג אין די קאָמונאַלע וואַלן פון צוויי־טן דיסטריקט אין בוקאַרעסט, וואָס ווערן באַראַכט אַלס פּראָבע פון דער שאַראַקטיר פון די פּאַרטייען אין די קר־מענדיקע וואַלן צום פאַרלאַמענט.

די ליבעראַלע פּאַרטיי האָט צוזאַמען מיט דעם פאַרבאַנד פון רומענישע אידן געצויגן 3,222 שטימען און האָבן דער־ווייַלט צען קאַנדידאַטן אין דער צייט וואָס די אידישע נאַציאָנאַליסטן האָבן געצויגן בלויז 600 שטימען און האָבן ניט דער־ווייַלט קיין קאַנדידאַטן.

דר. אַדאָלף שטערן און האַריאַ קאַרפּ זיינען דערוויילט געוואָרן אויף דעם צעטל פון די ליבעראַלן. אויף דעם צעטל פון דער רעגירונגס פּאַרטיי זיינען דערוויילט געוואָרן די צוויי אידן מ. סאַלאָמאָן און ד. מיליאָן.

אַנטיסעמיטישע קראַוואַלע אין בוקאַרעסט

בוקאַרעסט, אווג. 14 (איטאַ). — אַ גרויסע קראַוואַלע פון אַנטיסעמיטן האָט אָנגעהויבן דערנעענטערן. אין שאַנכאַי דרייַ שולן, צוויי ספּר־דישע און איין אַשכנזישע. לעצטנס האָט די ציוניסטישע באַוועגונג געקראָגן אַ גרויסע צאָל אָנהייַנער אין שאַנכאַי. האָט סאָקאָלסקי געזאָגט. עס דערשיינט דאָרט אויך אַ אידיש וואָכנבלאַט מיט׳ן נאָמען "ישראלס שליח".

אַנטיסעמיטישער פירער פון בוקאָוויינע באַפרייט פון טורמע

טשערנאָוויץ, אווג 14 (איטאַ). — קאַל. נענאַלעסקו, דער אַנטיסעמיטישער פירער וועלכער איז מיט אייניקע וואָכן צוריק אַרעסטירט געוואָרן אַלס אַנפירער פון דער אַנטי־אידישער העצע אין בוקאָוויינע, איז דורך דעם הינג געריכט באַפרייט געוואָרן פון טורמע ביז עס וועט פאַרקומען זיין פּראָצעס. נענאַלעסקו איז באַפרייט גע־וואָרן מיט דער צושטימונג פון פּראָקוראָר

פאַרזעצונג פון
רבי זילבערשטיינס
"זכרונות"
מאָרגן
אין
"דאָס אידישע וואָרט"

איטאַ לייקנט באַריכט וועגן טראַצקיס באַזוך אין טשעכאָסלאָוואַקיע

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטאַ")

פּראָג, טשעכאָסלאָוואַקיע, אווג. 14 (אי־טאַ). — דער איטאַ קאָרעספּאָנדענט אין פּראָג האָט געהאַט אַ טעלעפאָן שמועס מיט פראַנצבאַד, און האָט אויסגעפונען, אַז דער באַריכט וואָס איז פאַרעפנטלאַכט געוואָרן אין דער פּרעסע וועגן טראַצקיס באַזוך דאָרטן איז אַבסאָלוט פאַלש.

דער קאָרעספּאָנדענט האָט אויך אינ־טערוויואירט באַאמטע פון׳ם טשעכאָסלאָ־וואַקישן אויסערן מיניסטעריום, וועלכע האָבן דערקלערט, אַז זיי ווייסן גאָרנישט וועגן אַ וויזע וואָס זאָל האָבן אַרויסגע־געבן געווען צו טראַצקין.

ערשטע תבואה פון דעם יאָר שניט אָנגעקומען קיין פּאָרט־אַרטור

פּאָרט־אַרטור, אָנט., אווג. 14. — דער ערשטער טראַנספּאָרט תבואה פון דעם יאָרס שניט איז אַהער נעכטן אָנגעקומען מיט דער סי. ען. אַר. עס זיינען אָנגעקומען מען צוויי וואַגאָנען ווייץ פון לאָו פּאָרט, מאַניטאָבאַ. פאַר׳ן איסטערן טערמינאַל עלעוואַטאָר, און איין וואַגאָן פאַר׳ן נו. 1 עלעוואַטאָר פון׳ם מאַניטאָבער ווייץ־פּול.

שאַנכאַיער אידן ליידן ניט פון׳ם אינערלאַכן קאַמף וואָס קומט פאָר אין כינע

וויליאַמסאָן, מאָס., אווג, 14 (איטאַ). אין שאַנכאַי זיינען איצט פאַראַן 3,500 אידן, מייסטנס ספּרדים, זיי זיינען אַלע נוט־אָפּ און ליידן ניט פון דעם אינערלאַכן קאַמף, וואָס קומט פאָר אין כינע.

די דאָזיקע דערקלערונג האָט געמאַכט דזשאָרדזש סאָקאָלסקי, רעדאַקטאָר פון דעם שאַנכאַיער ענגליש וואָכנבלאַט "פאַר אינסטערן רעוויו", אַ ניו־יאָרקער איד, וועלכער איז געווען איינער פון די רעדנער אויף דער יעראַלכער קאָנפערענץ פון "פאַר ליטיק אינסטיטוט", וואָס ווערט דאָ איצט אָפּגעהאַלטן, אין אַן אינטערוויו מיט אַ פאַרטרעטער פון דער "אידישער טעלע־גראַפן אגענטור". מר. סאָקאָלסקי האָט פאַרבראַכט איז כינע די לעצטע 12 יאָר.

די נרעסטע צאָל אידן אין שאַנכאַי, האָט סאָקאָלסקי געזאָגט, פאַרנעמען זיך מיט פּוטער האַנדל און ריל עסטייט. די מייס־טע פון זיי זיינען געקומען פון באַגדאַד אין 1835. אין משך פון די לעצטע יאָרן זיינען קיין שאַנכאַי געקומען פיל אידישע אימיגראַנטן פון רוסלאַנד.

אַ שטיק צייט האָבן די ספּרדישע אידן און די רוסישע אימיגראַנטן ניט געהאַט קיין געזעלשאַפטלאַכע באַציאונגען איינע מיט׳ן אַנדערן, האָט סאָקאָלסקי דערקלערט, מיט דער לעצטער גרינדונג פון בני־ברית לאַדזש, האָבן ביידע אידישע גרופּעס זיך אָנגענומען דערנענטערן. אין שאַנכאַי זיינען איצט פאַראַן דריי שולן, צוויי ספּר־דישע און איין אַשכנזישע. לעצטנס האָט די ציוניסטישע באַוועגונג געקראָגן אַ גרויסע צאָל אָנהייַנער אין שאַנכאַי, האָט סאָקאָלסקי געזאָגט. עס דערשיינט דאָרט אויך אַ אידיש וואָכנבלאַט מיט׳ן נאָמען "ישראלס שליח".

שאַנכאַיער אידן ליידן ניט פון׳ם אינערלאַכן קאַמף וואָס קומט פאָר אין כינע

וויליאַמסאָן, מאָס., אווג, 14 (איטאַ). אין שאַנכאַי זיינען איצט פאַראַן 3,500 אידן, מייסטנס ספּרדים, זיי זיינען אַלע נוט־אָפּ און ליידן ניט פון דעם אינערלאַכן קאַמף, וואָס קומט פאָר אין כינע.

די דאָזיקע דערקלערונג האָט געמאַכט דזשאָרדזש סאָקאָלסקי, רעדאַקטאָר פון דעם שאַנכאַיער ענגליש וואָכנבלאַט "פאַר אינסטערן רעוויו", אַ ניו־יאָרקער איד, וועלכער איז געווען איינער פון די רעדנער אויף דער יעראַלכער קאָנפערענץ פון "פאַר ליטיק אינסטיטוט", וואָס ווערט דאָ איצט אָפּגעהאַלטן, אין אַן אינטערוויו מיט אַ פאַרטרעטער פון דער "אידישער טעלע־גראַפן אגענטור". מר. סאָקאָלסקי האָט פאַרבראַכט איז כינע די לעצטע 12 יאָר.

די נרעסטע צאָל אידן אין שאַנכאַי, האָט סאָקאָלסקי געזאָגט, פאַרנעמען זיך מיט פּוטער האַנדל און ריל עסטייט. די מייס־טע פון זיי זיינען געקומען פון באַגדאַד אין 1835. אין משך פון די לעצטע יאָרן זיינען קיין שאַנכאַי געקומען פיל אידישע אימיגראַנטן פון רוסלאַנד.

אַ שטיק צייט האָבן די ספּרדישע אידן און די רוסישע אימיגראַנטן ניט געהאַט קיין געזעלשאַפטלאַכע באַציאונגען איינע מיט׳ן אַנדערן, האָט סאָקאָלסקי דערקלערט, מיט דער לעצטער גרינדונג פון בני־ברית לאַדזש, האָבן ביידע אידישע גרופּעס זיך אָנגענומען דערנענטערן. אין שאַנכאַי זיינען איצט פאַראַן דריי שולן, צוויי ספּר־דישע און איין אַשכנזישע. לעצטנס האָט די ציוניסטישע באַוועגונג געקראָגן אַ גרויסע צאָל אָנהייַנער אין שאַנכאַי, האָט סאָקאָלסקי געזאָגט. עס דערשיינט דאָרט אויך אַ אידיש וואָכנבלאַט מיט׳ן נאָמען "ישראלס שליח".

"אַר 100" איז אָפּגעפלויגן צוריק קיין ענגלאַנד לעצטן אָוונט

סט. הובערט, קווע., אווג. 14. — דער ריזיקער בריטישער דיריזשאַבל "אַר 100" איז לעצטע נאַכט אָפּגעפלויגן צוריק אַהיים, קיין קאַרדיגנטאָן, ענגלאַנד, גע־מענדיק מיט זיך אַ צאָל פּאַסאַזשירן.

די לופט־שיף האָט געמאַכט אַ קרייץ איבער מאָנטרעאָל, אָפּזאָגענדיק זיך מיט דער שטאָט. דערנאָך האָט זי זיך אַ קירצן ווע געטאָן צו מזרח און איז אַוועקגעפלויגן איבער׳ן סט. לאָרענס טייך.

די לופט־שיף האָט אַפּשר געמאַכט אַן אַנהויב פאַר רעגלמעסיקן לופט־פאַרקער צווישן ענגלאַנד און קאַנאַדע. זאָל אַזאַ פּלאַן אָנגענומען ווערן, וועט די "אַר 100" דאָ מסתּמא זיין ווידער קומענדיקן יאָר, און אפשר וועט זי באַגלייט ווערן פון איר שוועסטער־שיף, דער "אַר 101", וועלכע ווערט איצט פאַרענדיקט אין ענגלאַנד.

וועגן פאַראויסזאָגונגען זיינען גינס־טיק פאַר דער "אַר 100".

די מייסטע פּאַסאַזשירן אויפ׳ן "אַר 100" זיינען צייטונגס־לייט.

סט. הובערט, קווע., אווג. 14.— היינט 3 פאַרטאָג איז די "אַר 100" געווען 65 מייל צו מזרח פון פאַדער פּאָינט, לויט אַ ראַדיאָ באַריכט פון דער לופט־שיף.

פינף הונדערט היימלאָז נאָך אַ שריפה אין קוועבעקער שטעטל

מאָסאָן, קווע., אווג. 14. — 50 הייר־זער זיינען פאַרניכטעט געוואָרן אין אַ־בער פינף הונדערט נפשות זיינען געבליבן היימלאָז, פון אַ שריפה וואָס איז נעכטן אויסגעבראָכן האָט אין דעם שטעטל, וואָס געפינט זיך 21 מייל פון מאָסאָווא.

די היימלאָזע, אַרום 100 פאַמיליעס, זיינען געבליבן וואַלגערן זיך אין נאַס, און אַ דרינגנדיקע וועגונג איז געמאַכט גע־וואָרן צום רויטן קרייץ צו קומען צו זיי צו הילף.

די שריפה, גלויבט מען, האָט זיך אָנ־געפאַנגען איבער דער סטאַר פון העקטאָר לאַראָ. צעבלאָזן פון׳ם ווינט, האָט זיך דאָס פייער שנעל צעטראָגן אין אַלע ריכ־טונגען. די פייערלעשער, מיט זייערע באַ־שריינטקע מיטלען, און מיט׳ן וואַסער וואָס זיי האָבן געדאַרפט פירן ביי אַ קאָסטן אַרום פופציק טויזנט דאָלאַר.

מערב קאַנאַדע שווצט שוין ווידער אין דער גליענדיקער היץ

עפּעס ביי אַ וואָך פון קילן וועטער, ווען די טעמפּעראַטור האָט אין איינעם אויפ־ריקער ווערטער דערגרייכט זייער נאָענט צום פראָסט פּונקט, — און מערב קאַנאַדע פרעגלט זיך ווידער אין אַ גליענדיקער היץ עמפּרעס, אַלבערטאַ, האָט נעכטן גע־וואוינען דעם רעקאָרד, מיט אַ טעמפּעראַ־טור וואָס האָט דערגרייכט ביז 101 אי־בער נול. אַ סך פּונקטן האָבן באַריכטעט טעמפּעראַטורן פון 90 אין העכער. ווייַ־פּעג האָט אויך זוכה געווען צו 86. אויף היינט איז אויך פאַראויסגעזאָגט געוואָרן אַ הייסער טאָג.

בעת מיר דאָ פרעגלען זיך פון היץ, האָט מען אין ניו־יאָרק נעכטן נעמוזט הייצן די באַן־וואַגאָנען, ווען די פּאַסאַ־זשירן פון די פאַרשטאָמיקע צונג האָבן זיך באַקלאָגט אויף דער דורכדרינגענדיקער קעלט. דער טערמאָמעטער איז דאָרטן גע־פאַלן פון 90 גראַד מיט אַ פּאָר טעג פריי־ער ביז 56. דער קעלטסטער אוגוסט 13טן אויפ׳ן רעקאָרד.

רירט זיך אָן אַן פּרעס־אייזן מיט אַ נאַסער האַנט; ווערט אויפ׳ן אָרט עלעקטריפיצירט

פאַלוט סט. מערי, אָנט., וווּ. 13. — מרס. פּאַול קאוט, 28 יאָר, איז געפאַלן טויט פון אַן עלעקטרישן שטראָם, ווען זי האָט פּרובירט אַרויסנעמען אַן עלעק־טרישן פּרעס־אייזן פון אַ וואַנט "סאַקעט" מיט פייכטע הענט.

אינפאַנטיל פּאַראַליזיס אין אָנטעריאָ

אָשאַווא, אָנט., אווג. 14. — דער גע־זונטהייט דעפּאַרטמענט באַריכטעט אַז צוויי טויטן פאַלן זיינען דאָ פאַרענדיקט דורך געוואָרן ווי אַ רעזולטאַט פון אינ־פאַנטיל פּאַראַליז. די קרבנות זיינען צוויי אינגלאַך אין עלטער פון צען יאָר.

צוועלף אינפאַנטיל פּאַראַליז קראַנקע זיינען דאָ פאַרענדיקט געוואָרן.

בערלינער אידישע קהלה באַ־שליסט צו בויען אייגענעם אָטלעטישן סטאַדיום

בערלין, אווג. 14 (איטאַ). — די היגע אידישע קהלה האָט באַשלאָסן צו בויען אַן אייגענעם סטאַדיום פאַר אָטלעטישע און ספּאָרט־שפּילן. דער סטאַדיום וועט פאַר־נעמען 40,000 קוואַדראַטמעטער און וועט זיך געפינען לעבן גרינוואַלד, נאָענט פון בערלין. דער עקזעקוטיוו ראַט פון דער קהלה האָט שוין צוגעשטעלט 12,500 דאָ־לאַר אויף אָנצוהויבן די אַרבעט. די נאַנצע אַרבעט אויפצובויען דעם סטאַדיום וועט אַ קאָסטן אַרום פופציק טויזנט דאָלאַר.

יונג בחור׳ל קריגט דריי יאָר געפענ־געניש פאַר רויבעריי און גנבה

וואָלטער ליטל האָט דעם 19טן יולי וועט די קומענדיקע צוויי יאָר "פאַרבריינ־גען" הינטער די גראַטעס, וואו ער וועט צייט האָבן צו באַדייַנקען זיך אַז דאָס וואָס ער האָט אָפּגעטאָן איז ניט דער דרך הישר.

די צוויי יאָריקע "מתנה" האָט אים נעכטן גענעבן מאַגיסטראַט ה. ר. וועלס־פּאָרט אין פּראָווינציאַלן פּאָליציי געריכט.

וואָלטער ליטל, האָט דעם 19טן יולי אָפּגעהאַלטן, ה. א. דזשאַנסאָן, אַ פּאָסט־מאַן אין איסט קילדאָנאַן, און ער האָט אים באַרויבט אויף $48.10. זעלבסטפאַר־שטענדלאַך אַז מר. ליטל האָט ביי זיך געהאַט אַ רעוואָלווער און ער האָט דורכ־געפירט דעם "דזשאָב" לויט אַלע רעגו־לאַציעס פון אַ "האַלד־אָפּניק".

עס איז אפשר כדאי צו פאַרצייכענען אַז נאָכדעם ווי ער וועט אָפּזיצן זיינע צוויי יאָר, וועט ער דאַרפן זיצן אַ דריטן יאָר, פאַר אַריינבראָכן זיך אין אַ סטאָר, געווינס ניט מיט קיין גוטער כונה.

דער מאַגיסטראַט האָט דערקלערט אַז בלויז אַ דאַנק זיין יוגנט האָט ער אים געשאָנען עטוועס. ווען ער איז אַביסל עלטער, וואָלט ער געקראָגן אַ סך אַ ליינגערן טערמין. אַ מזל פון אַ בחור!

קאָמוניסטישע אַרעס־טירט פאַר באַליידיקן אַמעריקאַנער פלאַג

עלמירא, ניו־יאָרק, אווג. 14. — אייליען האַלמס און מייבל האוסאַ, ביידע קאָמו־ניסטקעס, וועלכע האָבן געהאַט דעם אויפזיכט אויף דעם "אינטערנעשאָנאַל רעליף וואָרקערס" (קאָמוניסטישן) קעמפּ אין וואַן איטון, ניט ווייט פון דאַנען, זיינען נעכטן ביינאַכט אַרעסטירט גע־וואָרן אויף דער קלאָגע אַז זיי האָבן באַ־ליידיקט דעם אַמעריקאַנער פלאַג.

די דאָזיקע צוויי פרויען האָבן דעם אַכ־טן אווגוסט אָנגעשפּיגן אויף דעם אַמע־ריקאַנער פלאַג זאָגנדיק דערביי, "צום טייוול מיט׳ן אַמעריקאַנער פלאַג".

מערב קאַנאַדע שווצט שוין ווידער אין דער גליענדיקער היץ

עפּעס ביי אַ וואָך פון קילן וועטער, ווען די טעמפּעראַטור האָט אין איינעם אויפ־ריקער ווערטער דערגרייכט זייער נאָענט צום פראָסט פּונקט, — און מערב קאַנאַדע פרעגלט זיך ווידער אין אַ גליענדיקער היץ עמפּרעס, אַלבערטאַ, האָט נעכטן גע־וואוינען דעם רעקאָרד, מיט אַ טעמפּעראַ־טור וואָס האָט דערגרייכט ביז 101 אי־בער נול. אַ סך פּונקטן האָבן באַריכטעט טעמפּעראַטורן פון 90 אין העכער. ווייַ־פּעג האָט אויך זוכה געווען צו 86. אויף היינט איז אויך פאַראויסגעזאָגט געוואָרן אַ הייסער טאָג.

בעת מיר דאָ פרעגלען זיך פון היץ, האָט מען אין ניו־יאָרק נעכטן נעמוזט הייצן די באַן־וואַגאָנען, ווען די פּאַסאַ־זשירן פון די פאַרשטאָמיקע צונג האָבן זיך באַקלאָגט אויף דער דורכדרינגענדיקער קעלט. דער טערמאָמעטער איז דאָרטן גע־פאַלן פון 90 גראַד מיט אַ פּאָר טעג פריי־ער ביז 56. דער קעלטסטער אוגוסט 13טן אויפ׳ן רעקאָרד.

רירט זיך אָן אַן פּרעס־אייזן מיט אַ נאַסער האַנט; ווערט אויפ׳ן אָרט עלעקטריפיצירט

פאַלוט סט. מערי, אָנט., וווּ. 13. — מרס. פּאַול קאוט, 28 יאָר, איז געפאַלן טויט פון אַן עלעקטרישן שטראָם, ווען זי האָט פּרובירט אַרויסנעמען אַן עלעק־טרישן פּרעס־אייזן פון אַ וואַנט "סאַקעט" מיט פייכטע הענט.

אינפאַנטיל פּאַראַליזיס אין אָנטעריאָ

אָשאַווא, אָנט., אווג. 14. — דער גע־זונטהייט דעפּאַרטמענט באַריכטעט אַז צוויי טויטן פאַלן זיינען דאָ פאַרענדיקט דורך געוואָרן ווי אַ רעזולטאַט פון אינ־פאַנטיל פּאַראַליז. די קרבנות זיינען צוויי אינגלאַך אין עלטער פון צען יאָר.

צוועלף אינפאַנטיל פּאַראַליז קראַנקע זיינען דאָ פאַרענדיקט געוואָרן.

קאָמוניסטישע אַרעס־טירט פאַר באַליידיקן אַמעריקאַנער פלאַג

עלמירא, ניו־יאָרק, אווג. 14. — אייליען האַלמס און מייבל האוסאַ, ביידע קאָמו־ניסטקעס, וועלכע האָבן געהאַט דעם אויפזיכט אויף דעם "אינטערנעשאָנאַל רעליף וואָרקערס" (קאָמוניסטישן) קעמפּ אין וואַן איטון, ניט ווייט פון דאַנען, זיינען נעכטן ביינאַכט אַרעסטירט גע־וואָרן אויף דער קלאָגע אַז זיי האָבן באַ־ליידיקט דעם אַמעריקאַנער פלאַג.

די דאָזיקע צוויי פרויען האָבן דעם אַכ־טן אווגוסט אָנגעשפּיגן אויף דעם אַמע־ריקאַנער פלאַג זאָגנדיק דערביי, "צום טייוול מיט׳ן אַמעריקאַנער פלאַג".

יונג בחור׳ל קריגט דריי יאָר געפענ־געניש פאַר רויבעריי און גנבה

וואָלטער ליטל האָט דעם 19טן י

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די רעוויזיאָניסטן

אויב די רעוויזיאָניסטן האָבן אויף זייער קאָנפערענץ אין פראָג קריטיקירט די ציוניסטישע לייטונג, זיינען זיי, בלי ספק, באַרעכטיקט צו דעם. דאָס איז די פּריווילעגיע און דער פליכט פון יעדער אָפּאָזיציע. — באַזונדערס ווען די ציוניסטישע לייטונג איז מאַקע באַגאַנגען פעלערן, וואָס איר פאָרטרעטער, ה׳ בראָדעצקי, ריידנדיק ביי דער קאָנפערענץ, האָט אַליין צוגעגעבן.

די רעוויזיאָניסטן זיינען ניט געפעלן די מעטאָדן פון דער ציוניסטישער לייטונג, און עס איז זייער אומצווייפלבאַרע רעכט צו פּראָפאַנאַדירן און צו קעמפן פאַר די מעטאָדן, וועלכע זיי רעכענען פאַר בעסערע און ווירקזאַמערע. אויב זייער צאָל איז קליין און זיי האָבן ניט די כחות ארויפצוצווינגען אויף דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע זייער שטאַנדפּונקט, איז דאָס קיינעמס שולד ניט, אויסער אפשר זייער אייגענער: ס׳איז בלויז א סימן, אז זייערע אָרגומענטן זיינען דערווייל ניט איבערצייגנד פאַר דער גרעסטער מערהייט ציוניסטן.

אַן אָפּאָזיציע בכלל איז א געזונטע דערשיינונג. אויב זי קאָן ניט דורכפירן איר אייגענע ליניע, קאָן זי באַווירקן אבער אין א געוויסער מאָס די ליניע וואָס ווערט דורכגעפירט פון דער הערשנדיקער ריכטונג, — אויב אירע אָרגומענטן זיינען נאָר גענוג איבערצייגנד. ווען אַן אָפּאָזיציע גייט אין דעם דאָזיקן וועג, קאָן זי האָפן מיט דער צייט איבערצייגן די מערהייט און ווערן די הערשנדיקע ריכטונג.

פילט אבער אַן אָפּאָזיציע אז איר איינפלוס איז נישטיק, און פאַרלירט זי די האָפענונג איבערצוצייגן די מערהייט, דאַן קאָן זי פּרובירן אָפּרייסן זיך איינגאַנצן פון דער קערפּערשאַפט און פּרובירן איר מזל צו מאַכן שכת פאַר זיך אַליין.

אין אזא פאַרצווייפלטער לאַגע געפינען זיך אפנים די רעוויזיאָניסטן, ווען זיי טראַכטן וועגן אָפּרייסן זיך איינגאַנצן פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, און אזוי ווערן פרייַ צו גיין מיט זייער אייגענעם וועג. זיי זיינען אפנים געקומען צו דער איבערצייגונג, אז זיי האָבן מער קיין האָפענונג ניט צו באַאיינפלוסן די ציוניסטן, און זיי וואָלטן שוין בעסער געוואָלט פּרובירן זייער מזל אין אַן אייגענער "באַלעבאַטישקייט".

קיינער קאָן ניט אָפּלייקענען זייער רעכט דאָס צו טאָן. אונזער איינדרוק איז אפילו, אז די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע וואָלט דעם "פאַרלוסט" ניט אזוי שטאַרק געגומען צום האַרצן, ווייל ס׳איז ניטאָ פיל וואָס צו פאַרלירן . . .

ס׳איז אָבער צווייפלהאַפט, אויב די רעוויזיאָניסטן וועלן וואַגן צו מאַכן אזא שריט. ניין, זיי וועלן מסתמא ווייטער פאַרבלייבן אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וואו זיי קאָנען זיך כאָטש לאָזן הערן. גייען זיי אַרויס, דאַן זיינען זיי אין געפאַר איינגאַנצן פאַרגעסן צו ווערן, ניט געקוקט אויף דער גרויסער פעאיקייט פון זייערע פירער צו מאַכן טומל.

אָבער אזוי לאַנג ווי די רעוויזיאָניסטן געפינען זיך אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, מוזן זיי אונטערוואָרפן זיך אונטער אַ געוויסער אָרגאַניזאַציאָנס דיסציפּלין. זיי קאָנען ניט אויסנוצן די ציוניסטישע טריבונע פאַר זייער פּראָפּאַגאַנדע, און גלייכצייטיק אָנפירן אַ זעלבסטשטענדיקע טעטיקייט אויסער דער אָרגאַניזאַציע.

די אַנטשלאָסענהייט פון די רעוויזיאָניסטן אָנצופירן אַ זעלבסטשטענדיקע פּאָליטישע אקציע, סיי ביי דיי רעגירונגען מיט סיי ביי דער פעלקער־ליגע אין שטענדיקע געגע אין אומזין. אזוי לאַנג ווי זיי פאַרבלייבן אין די רייען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. די לעצטע וועט פּשוט פאַרבאָטן זיי דאָס צו טאָן, און אויב זיי וועלן ניט פאָלגן, וועלן זיי מוזן אויסגעשלאָסן ווערן פון דער אָרגאַניזאַציע.

נאָטירלעך, איז דער גאַנצער פּלאַן פון זעלבסטשטענדיקער פּאָליטישער אקציע מצד די רעוויזיאָניסטן אזא, וואָס קאָן קיינעם קיין גוטס ניט טאָן. סיי ענגלאַנד און סיי די פעלקער־ליגע האָבן אנערקענט די אידישע אָגענטור ווי די איינציקע קערפּערשאַפט, וואָס איז באַרעכטיקט צו פאַרטרעטן דאָס אידישע פאָלק אין דער אַרץ־ישראל פראַגע און ריידן אין זיין נאָמען. ווער זשע ווע טעם מחוייב זיין צו נעמען אין אָנבאַטראַכט די טענות פון די רעוויזיאָניסטן, וואָס פאַרטרעטן קיינעם ניט. אויסער זיך אַליין, — דאָס הייסט, א קליינע, אומבאַדייטנדיקע גרופּע אין דער ציוניסטישער באַוועגונג?

אויב ס׳איז דער ציל פון די רעוויזיאָניסטן בלויז צו מאַכן טומל, צו לאָזן הערן פון זיך, דאַן קאָנען זיי אָנגיין מיט זייער פּלאַן אָנצופירן זעלבסטשטענדיקע פּאָליטישע אקציע. אויב אָבער זיי זיינען אויסן צו טאָן קאָנסטרוקטיווע אַרבעט פאַר׳ן ציוניזם, לויט זייערע שוואַכע כחות, דאַן וועלן זיי מוזן באַגעגענען זיך מיט זייער באַשיידענער ראָל פון אַ קליינער אָפּאָזיציע אין די רייען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. און פּרובירן אויסאיבן זייער איינפלוס איבער איר.

דער רומעניש־ענגלישער אָפּמאַך

די בראַטיאַנוס, אין דער לאַנגער עפּאָכע פון זייער הערשאַפט אין רומעניע, האָבן אָנגעפירט אַ שטרייַנג "נאַציאָנאַלע" עקאָנאָמישע פּאָליטיק אין לאַנד. זיי האָבן געשטרעבט צוריקצוהאַלטן דעם צופלוס פון אויסלענדישן קאַפּיטאַל און די אַנטוויקלונג פון אידישן קאַפּיטאַל אין לאַנד דעם איינפלוס פון ריין־רומענישן קאַפּיטאַל, — דאָס הייסט, דעם קאַפּיטאַל פון די בראַטיאַנוס און זייערע מקורבים.

די פּויערס רעוואָלוציע, וואָס האָט זיך פאַרענדיקט מיט׳ן אויפשטייג פון מאַניוס רעגירונג, האָט געדאַרפט מאַכן אַ סוף צו דער דאָזיקער פּאָליטיק, וואָס האָט געשטערט אין דער אַנטוויקלונג פון לאַנד, און האָט גרויסן שאַפונג־דראַנג און אויב פיבערישן רצון צו קונסט, אז דער אַלגעמיינער נויט געווען די דאָזיקע מניעה און פעלגנס אינטענסיוו אָן אויפהער אַרבעטן די דאָזיקע פּאָליטיק. מיט וועלכע ער האָט זיך שפּעטער דערוואָרבן אזא גרויסן נאָמען.

זיינע ערשטע אַרבעטן האָט ער, אַנטאָנאַקאַלסקי אַרויסגעגעבן אין א צייט, וועלכע אין רוסלאַנד האָט נאָך געהערשט די טראַדיציאָנאַלע אָנגענומענע סקולפּטור. אַנטאָקאָלסקי איז אָבער ניט געשוואומען מיט דער צייט, ניט נעגומען זיינע טעמען פון׳ס לעבן פון דעם "העכערן קלאַס", נאָר דוקא געשאַפן אפילו פון א "אידישל שניידער", וועלכער איז ביז אים געווען אומבאַקאַנט פאַר דער קונסט.

אין זיינע סקולפּטורן פאַרנעמט א באַזונדערן פּלאַץ דער קרעפּער און די באַוועגונגען, דאַן ווען זיי דריקן אויס עפּעס א רעיון, א געדאַנק. אין דערין איז אַנטאָקאָלסקי געגליכן א איד פון אידנלאַנד, הגם ער זאָל זיך כאָטש אויסלערנען אין מלאכה. אָבער דער אַרבעט פאַראייניגט אים ניט, און ס׳ווערט ניט אַלץ אין אַן אויגן און דער וועבער שיקט אים אהיים צוריק צום פּאָטער.

דער פּאָטער, ניט האָבנדיק קיין אַנדער אויסוועג, שיקט אים ניט ווילנדיק אין האַבינער סעמינאַר, וועלכער האָט געדיינט אין יענע יאָרן אַלס בריק צווישן חדר און אוניווערסיטעט. אָבער אויך דאָ ווייזט זיך אַנטאָקאָלסקי אַרויס פאַר א "לא יצלח", ווי דער פּאָטער האָט אים גערופן. די טרוקענע לומדים באַפרידיקן ניט זיין דאָרשטיקע נשמה, און ענדלאַך טרעט ער אַריין אין א מאַסטערסקאַיע, וואו ס׳ווערן אויסגעאַרבעט הייליקע קריסטלאַכע סקולפּטור־אַרבעטן. ס׳האָט זיך ווירקלאַך געפאָדערט געגוג העזה און ווילנס־קראַפט זיך צו באַשעפטיקן בפומ־בו(?). אין יענער צייט, אין די 50קער יאָרן פון פאַרגאַנגענעם יאָרהונדערט, מיט אויסאַרבעטן סקולפּטורן פון הייליקע קריסטן! אַנטאָקאָלסקי האָט אָבער פאַרמאָגט אזא גרויסן שאַפונג־דראַנג און אזא פיבערישן רצון צו קונסט, אז דער האָט זיך אָנגערופן שלום־מזל׳ניצע מיט׳ן "בחמה", — איך קאָן מיך שוין איצט ניט דערמאָנען געגוג — סוף־כל־סוף האָט דאָך א מאַן, וואָס שפּייט זיין פאַמיליע אַבאַל דאָס רעכט צו זיין אביסל אויפגעהענט — איז זי אָבער געוואָרן אָנגעצונגען.

הייניטיקע צייטן, זאָגט זי, טאָר שוין אזעלכעס ניט פאַסירן. בין איך געוואָרן נאָך מער אין כעס:

— וואָס הייסט עס "הייניטיקע צייטן"? א פרוי איז פון שטענדיק געשטאַנען און שטייט היינט אויך נידעריקער פון מאַן.

איך וויים אַליין ניט, פאַרוואָס איך האָב דאָס איר געזאָגט, יערנפאַלס איז דאָס איר ניט געפעלן געוואָרן.

— וואַרט־זשע, — האָט זי מיך געטראָשעט.

— איך וואַרט, נשמה מיינע! — האָב איך געענטפערט און אויעף צו דער אַרבעט.

אז איך בין צוריקגעקומען אהיים, ניט קיין בעט, ניט קיין ווייב, — איר קאָנט זיך פאָרשטעלן ווי איך, א הונגעריקער מענש, האָב זיך געפיקט, איך האָב זיך פּשוט געשאָלטן מיט ווילדע קללות. א האַלבע שעה האָב איך נערוועז געפּויקט אויפ׳ן ליידיקן טיש און צום סוף האָב איך צעשמעטערט די טאַסע, וואָס איך האָב אין געשענקט צום געבורטסטאָג.

ענדלאַך איז זי אָנגעקומען מיט רויטע בעקעלעך פון פראָסט.

— וואָס האָסטו זיך אזוי געיאָגט? — זאָג איך, — האָסט נאָך געקאָנט אביסל לעבן שפּאַצירן.

— איך וועל נאָך טאַקע גיין שפּאַצירן אין אָוונט — ענטפערט זי.

— ווי־אַס? — האָט דאָס טעצעלע צו דער טאַסע פלוס אויך א צעשמעטערטע.

— איך מוז אַרבעטן אַכט שעה, און צו....

— איך בעט ניט מאַכן קיין גוואַלדן — זאָגט זי — איך זייט שוין ניט מיין מאַן.

— און רואיק, ווי קיינמאָל גאַרנישט, דערלאַנגט זי מיר, א געריכטלאַכע באַשטעטיקונג, אז מיר זיינען געשיידט.

— איך בין נאָר געקומען צונעמען מיין קויש און מיינע זאַכן — מאַכט זי, — איך האָב זיך אַריינגעצויגן אין דערביי איקן צימער.

האָב איך גענומען און געטאָן וואָס דאָס רוב מענער טוען אין אזא לאַגע — איך בין אוועק און זיך אָנגעשיכּור׳ט.

דערנאָך גיי איך צוריק, גלייך אין איר צימער אַריין.

— ווען וועט שוין סוף־כל־סוף פאַרטיק ווערן דער מיטאָג? — גיב איך א געשריי.

— די מינוט זאָלט איר זיך אָפּטראָגן פון דאַנען! — זאָגט זי.

לייג איך ניט קיין אַכט און שריי ווייטער, זי זאָל מיר מיטאָג געבן.

איך בין געווען זיכער, אז איך דער רו־

מאַרק אַנאַטאָלסקי

(צו זיין 25טן יאָרצייט)

(ספּעציעל פאַר "דאָס אידישע וואָרט")

פון ש. ערנסט

פאַראַן קינסטלער וואָס האָבן געשאַפן עפּאָכן, די געשיכטע פאַרשווייגט זיי, לכל הפחות, דערציילט זי ווייניק וועגן זיי.

די נשמות פון די דאָזיקע קינסטלער שוועבן סודות׳דיק, און ווערן ערשט אַנטפּלעקט אין א שפּעטערדיקער תקופה.

צו די דאָזיקע געהערט מ אַ ר ק אַ נ־ט אַ קאָ ל סקי, וועמעס נאָמען מען דערמאָנט שטענדיק בנשימה אחת מיט די נעמען פון די איבעריקע אידישע קינסטלער: איזראַעלס, לעוויטאַן און אַנד.

אין אַנטקאָלסקי׳ס לעבן שפּיגלט זיך אַפּ אויף א וואונדערלאַכן אופן דער שערוויקער קוויר־דיקער וועג פון איינעם פון די אינטערעסאַנטסטע אידישע קינסטלער פאַר דער לעצטער תקופה. אַליין געבאָרן אין "ירושלים דליטא", אין ווילנע, וואו מאַכען בילדער איז געווען פון די גרעסטע טאַבּו, אַנטאָקאָלסקי האָט ביז צו זיין צו א וועלט־באַרימטקייט.

ווי א טאַלאַנט איז בכוח דורכצובראָכן אין זיך באַפרייען פון באַשטימטע גרעצען קאָן מען זעען פון זיין ביאָגראַפיע:

געבאָרן אין ווילנע אין יאָר ת״ר ביי אָרימע עלטערן, וואָס האַלטן א וויין־שיינק, זאָכט שוין דער אינגל נאָך פון קינדהייט אַן צו מאָלן "טשאַטשעקעס", פאַר וועלכע ער כאַפּט אריין קלעפּ פון׳ס פאָטער, וועלכער קאָן נישט צוקוקן ווי א אינגל פאַרברענגט די צייט מיט נאַרישקייט. זעענדיק, אַז ער האָט ניט קיין קאָפּ צום לערנען, ניט דער פאָטער אָפּ צו א וועבער, ער זאָל זיך כאָטש אויסלערנען א מלאכה. אָבער דער אַרבעט פאַראייניגט ניט, ניט קיין אָרט, ניט דער פאָטער שיקט אים אהיים צוריק צום פאָטער.

דער פאָטער, ניט האָבנדיק קיין אַנדער אויסוועג, שיקט אים ניט ווילנדיק אין האַבינער סעמינאַר, וועלכער האָט געדיינט אין יענע יאָרן אַלס בריק צווישן חדר און אוניווערסיטעט. אָבער אויך דאָ ווייזט זיך אַנטאָקאָלסקי אַרויס פאַר א "לא יצלח", ווי דער פאָטער האָט אים גערופן. די טרוקענע לומדים באַפרידיקן ניט זיין דאָרשטיקע נשמה, און ענדלאַך טרעט ער אַריין אין א מאַסטערסקאַיע, וואו ס׳ווערן אויסגעאַרבעט הייליקע קריסטלאַכע סקולפּטור־אַרבעטן. ס׳האָט זיך ווירקלאַך געפאָדערט געגוג העזה און ווילנס־קראַפט זיך צו באַשעפטיקן בפומ־בו(?). אין יענער צייט, אין די 50קער יאָרן פון פאַרגאַנגענעם יאָרהונדערט, מיט אויסאַרבעטן סקולפּטורן פון הייליקע קריסטן! אַנטאָקאָלסקי האָט אָבער פאַרמאָגט אזא גרויסן שאַפונג־דראַנג און אזא פיבערישן רצון צו קונסט, אז דער האָט זיך אָנגערופן שלום־מזל׳ניצע מיט דעם "בחמה", — איך קאָן מיך שוין איצט ניט דערמאָנען געגוג — סוף־כל־סוף האָט דאָך א מאַן, וואָס שפּייט זיין פאַמיליע אַבאַל דאָס רעכט צו זיין אביסל אויפגעהענט — איז זי אָבער געוואָרן אָנגעצונגען.

הייניטיקע צייטן, זאָגט זי, טאָר שוין אזעלכעס ניט פאַסירן. בין איך געוואָרן נאָך מער אין כעס:

— וואָס הייסט עס "הייניטיקע צייטן"? א פרוי איז פון שטענדיק געשטאַנען און שטייט היינט אויך נידעריקער פון מאַן.

איך וויים אַליין ניט, פאַרוואָס איך האָב דאָס איר געזאָגט, יערנפאַלס איז דאָס איר ניט געפעלן געוואָרן.

— וואַרט־זשע, — האָט זי מיך געטראָשעט.

— איך וואַרט, נשמה מיינע! — האָב איך געענטפערט און אויעף צו דער אַרבעט.

אז איך בין צוריקגעקומען אהיים, ניט קיין בעט, ניט קיין ווייב, — איר קאָנט זיך פאָרשטעלן ווי איך, א הונגעריקער מענש, האָב זיך געפיקט, איך האָב זיך פּשוט געשאָלטן מיט ווילדע קללות. א האַלבע שעה האָב איך נערוועז געפּויקט אויפ׳ן ליידיקן טיש און צום סוף האָב איך צעשמעטערט די טאַסע, וואָס איך האָב אין געשענקט צום געבורטסטאָג.

ענדלאַך איז זי אָנגעקומען מיט רויטע בעקעלעך פון פראָסט.

— וואָס האָסטו זיך אזוי געיאָגט? — זאָג איך, — האָסט נאָך געקאָנט אביסל לעבן שפּאַצירן.

— איך וועל נאָך טאַקע גיין שפּאַצירן אין אָוונט — ענטפערט זי.

— ווי־אַס? — האָט דאָס טעצעלע צו דער טאַסע פלוס אויך א צעשמעטערטע.

— איך מוז אַרבעטן אַכט שעה, און צו....

— איך בעט ניט מאַכן קיין גוואַלדן — זאָגט זי — איך זייט שוין ניט מיין מאַן.

— און רואיק, ווי קיינמאָל גאַרנישט, דערלאַנגט זי מיר, א געריכטלאַכע באַשטעטיקונג, אז מיר זיינען געשיידט.

— איך בין נאָר געקומען צונעמען מיין קויש און מיינע זאַכן — מאַכט זי, — איך האָב זיך אַריינגעצויגן אין דערביי איקן צימער.

האָב איך גענומען און געטאָן וואָס דאָס רוב מענער טוען אין אזא לאַגע — איך בין אָוועק און זיך אָנגעשיכּור׳ט.

דערנאָך גיי איך צוריק, גלייך אין איר צימער אַריין.

— ווען וועט שוין סוף־כל־סוף פאַרטיק ווערן דער מיטאָג? — גיב איך א געשריי.

— די מינוט זאָלט איר זיך אָפּטראָגן פון דאַנען! — זאָגט זי.

לייג איך ניט קיין אַכט און שריי ווייטער, זי זאָל מיר מיטאָג געבן.

איך בין געווען זיכער, אז איך דער רו־

זיינען אַלע אייראָפּייאישע הערשער פאַרמישט מיט אידישע בלוט?

(ספּעץ. פאַר ד. א. וו. דורך "אויטאָ")

פון מ. א. טענענבלאַט

דער פּרעזידענט פון דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפּובליק, פּראָפעסאָר מאַסאַריק, האָט דערלאַנגט א שרעקלאַכן קלאַפּ דעם ראַסן אַנטיסעמיטיזם. זיין צופעליקע עראָינערונג אין א היסטאָרישן עפּיזאָד פון העכער 50 יאָר צוריק, אז דאָס עסטרייכישע קייזער־הויז האָט אויסגעקויפט אויף אייביק א גאַנצע אויפלאַגע פון מייערס דייטשן וועלט לעקסיקאָן (נעבן דער "ענציקלאָפּעדיע בריטאַניקאַ" דער גרעסטער אידישן פּסול ביי די האַבסבורגער — האָט געווירקט ווי א באָמבע ניט בלויז צווישן היסטאָריקער, נאָר אויך אין דער גרויסער פּאָליטישער וועלט.

נאָכגייענדיק מאַסאַריק׳ס יוגנד ערינערונג האָט מען מאַקע געפונען אין ווין און אין איינצעלנע גאַליציאַנער שטעט, אז ביי עטלאַכע נאָר אַלטע פאַמיליעס זיינען נאָך פאַראַן ווייניקע עקזעמפּליאַרן פון יענער אויפלאַגע און פון שטייט דאָרט בפירוש אין גרויסן קאַפּיטל "האַבסבורג", אז הויף ביאָגראַפיע פון 11טן און 12טן יאָרהונדערט האָבן דערפירט דעם יחוס ברידן פון האַבסבורגער ביז צום רוסישן אריסטאָקראַטן הויז פּיערלעאַני. דערויף שטעט פעסט דער היסטאָריקער פון מייערס לעקסיקאָן, אז די פאַמיליע פּיערלעאַני, וועלכע האָט אַרויסגעבראַכט פון זיך אויך פּויבסטן און רעגירנדע פירשטן, איז אַן שום סמך פון אידישער אָפּשטאַמונג. גרויסע וועלט בלעטער האָבן אויפגעכאַפּט דער וויצער "איטאַ" פאַלשטייער האָט אַליין געזעגן אזא עקזעמפּליאַר פון יענער פאַרשוואונדענער לעקסיקאָן אויפ׳לאַגע פון אַן אַמעריקאַנער בוכהאַנדלער, אַן אידישער אָפּשטאַמונג, נאָר אויך אַן אַנטיסעמיט, אדרבא, ער מאַכט חוזק פון דער ראַסן־טעאָריע בכלל און פון ראַסן אַנטיסעמיטיזם בפרט. ער האָט דאָס אַצינד פאַרעפנטלאַכט א גרויסן וויסנשאַפטלאַכן אַרטיקל, וועלכער לייקנט אָפּ די אידישע אָפּשטאַמונג פון דער האַבסבורגער אויפ׳ן באַזיס פון פּיערלעאַני פאַמיליע. די גאַנצע מעשה נעמט זיך דערפון, וואָס די פאַרציבטיקע ביאָגראַפיע האָבן לויט דער דאַמאַלסדיקער מאָדע פאַר יאָרן פרייַז געזוכט צו טויטשעפּן דעם יחוס פון די פירנדיקע הערשנדע פירשטן צו אַלטער רומישער אריסטאָקראַטיע, נאָר אויך לגבי אַנדערע הערשנדע פירשטלאַכע דינאַסטיעס, הגם מ׳האָט דערביי זיך ניט געקאָנט שטיצן אפילו אויף א סימן פון היסטאָרישע אַסמכתות. דאָס האָט פאַרגעפערט דעם יחוס און שטאַרק געהויבן דעם שם פון אַזעלכע הערשער. האָבן דער מאַלט איינצעלנע היסטאָריקער אַן בר־אַגראָפּן געפּרובירט אַנטאָן כבוד עטלאַכע פירשטן געשלעכטן, צוטשעפּנדיק זיי דעם גרויסן יחוס אזש פון בי פּיערלעאַני, ערשט די שפּעטער אַנטוויקלטע וויסנ־שאַפט פון געשיכטע און ביאָגראַפיע האָט באַוויזן, אז אין דאָזיקן "שלשלת־היוחס־סין" פעלט דער רעגירנדער ׳סדר הדורות׳ און דער גאַנצער יחוס בנין איז א א פונדאַמענט. דאַרום האָט מען שפּעטער אויך ביי די האַבסבורגער אוועקגעלאָזן אַלע השערות פון ניט באַוויזענעם יחוס.

אָבער מניח וביח זאָגט גראָף פּאַלצער־האַרטיק, אז אַלע עלטסטע רעגירנדע און הערשנדע געשלעכטער און פירשטנטוסס זיינען אויך בנוגע שטאַם־בלוט ניט ראַסן־ריין. ער איז אויף דעם יסוד פון זיין היס־טאָריש ביאָגראַפיע קענטעניש זיכער, אז אין ווייבלאַכער דעסצענדענץ (ווייב־לאַכע אָפּשטאַמונגסליניע) רינט אידיש בלוט אין די אַדערן פון אַלע דייטשע פירשטען און פון גאַנצן הערשנדן הויכן אַדעל סיי אין דער אַלטער און סיי אין דער נייער צייט. אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעסטשטעלונג איז גראָף פּאַלצער מודה, אז די פאַמיליע פּיערלעאַני האָט (אויך בלויז אין ווייבלאַכער דעסצענ־דענץ) א היבשן חלק אין דער דאָזיקער אַלגעמיינער אידישער בלוט אויסמישונג צו אַלע דייטשע פירשטנטימער. אפילו די האָהענשטויפן — זאָגט ער — וואָלטן אויך ניט געווען געקאָנט נאָכווייזן זייער ראַסן־ריינקייט פון אידישן בלוט, ווייל דיי האָבן יאָ געהאַט נעענטערע קורבות מיט דער פאַמיליע פּיערלעאַני. און כדי צו געבן די ראַסן אַנטיסעמיטן דעם חילי־כעדיקסטן פּאַסט אין פּנים, זאָגט גראָף פּאַלצער צום ערשטן מאָל אַרויס קלאָר אין דייטלאַך, אז אפילו קייזער פריעדריך באַרבאַראָסאַ, דער אָפּגאָט פון די דייטשע אַנטיסעמיטישע נאַציאָנאַליסטן און ראַ־סעניציאַלער האָט אויך געהאַט היבשע עטלאַכע טראָפּן אידיש בלוט אין זיינע אָדערן, הגם ער איז אַליין געווען א שונא ישראל. אָבער ווען ער זאָל היינט קאָנען הערן די מאָדערנע פּאַדערונג פון נאָרדי־שער אָדער אַריישער ראַסנריינקייט, וואָלט ער זיך נעבאַך געמוזט טרעטן זיין נאָכ׳ן טויט און איבערדרייען זיך אין קבר מער ווי איינמאָל . . .

דערביי דערמאָנט גראָף פּאַלצער, אז דאָס קורבות גייט ניט אַליין מיט די פּר־ערלעאַנישע טעכטער, נאָר אויך מיט דער ווייבלאַכער ליניע פון א שווייטן רוימישן הויז פון נעאָדלטע אידישע משומדים, דורכ׳ן מחותנ׳שאַפט פון די דייטשע פירשטן מיט אַלע, רעגירנדע דינאַסטיעס אין אייראָפּע וועט אויסקומען, אז ביי יע־דערן פון זיי רינען שווערע טראָפּנס אידיש בלוט און ס׳איז פאַר אַלעמען בעסער ניט צו ריידן פון ראַסנריינקייט.

מיין ווייב

(דערציילונג פון איצטיקן רוסישן לעבן)

פון אינגאַט לאַמאַקין

איך האָב זיך געהאַט עפּעס צעוועד־טעלט מיט מיין ווייב, ווייל זי האָט פאַר־בראָכן דאָס עסן, דורכן זיך איך האָב זי אָנגערופן שלימ־מזל׳ניצע מיין "בחמה", — איך קאָן מיך שוין איצט ניט דערמאָנען געגוג — סוף־כל־סוף האָט דאָך א מאַן, וואָס שפּייט זיין פאַמיליע אַבאַל דאָס רעכט צו זיין אביסל אויפגע־הענט — איז זי אָבער געוואָרן אָנגעצונ־גען.

הייניטיקע צייטן, זאָגט זי, טאָר שוין אזעלכעס ניט פאַסירן. בין איך געוואָרן נאָך מער אין כעס:

— וואָס הייסט עס "הייניטיקע צייטן"? א פרוי איז פון שטענדיק געשטאַנען און שטייט היינט אויך נידעריקער פון מאַן.

איך וויים אַליין ניט, פאַרוואָס איך האָב דאָס איר געזאָגט, יערנפאַלס איז דאָס איר ניט געפעלן געוואָרן.

— וואַרט־זשע, — האָט זי מיך גע־סטראָשעט.

— איך וואַרט, נשמה מיינע! — האָב איך געענטפערט און אויעף צו דער אַר־בעט.

אז איך בין צוריקגעקומען אהיים, ניט קיין בעט, ניט קיין ווייב, — איר קאָנט זיך פאָרשטעלן ווי איך, א הונגעריקער מענש, האָב זיך געפיקט, איך האָב זיך פּשוט געשאָלטן מיט ווילדע קללות. א האַלבע שעה האָב איך נערוועז געפּויקט אויפ׳ן ליידיקן טיש און צום סוף האָב איך צעשמעטערט די טאַסע, וואָס איך האָב אין געשענקט צום געבורטסטאָג.

ענדלאַך איז זי אָנגעקומען מיט רויטע בעקעלעך פון פראָסט.

— וואָס האָסטו זיך אזוי געיאָגט? — זאָג איך, — האָסט נאָך געקאָנט אביסל לעבן שפּאַצירן.

— איך וועל נאָך טאַקע גיין שפּאַצירן אין אָוונט — ענטפערט זי.

— ווי־אַס? — האָט דאָס טעצעלע צו דער טאַסע פלוס אויך א צעשמעטערטע.

— איך מוז אַרבעטן אַכט שעה, און צו....

— איך בעט ניט מאַכן קיין גוואַלדן — זאָגט זי — איך זייט שוין ניט מיין מאַן.

— און רואיק, ווי קיינמאָל גאַרנישט, דערלאַנגט זי מיר, א געריכטלאַכע באַ־שטעטיקונג, אז מיר זיינען געשיידט.

— איך בין נאָר געקומען צונעמען מיין קויש און מיינע זאַכן — מאַכט זי, — איך האָב זיך אַריינגעצויגן אין דערביי איקן צימער.

האָב איך געגומען און געטאָן וואָס דאָס רוב מענער טוען אין אזא לאַגע — איך בין אָוועק און זיך אָנגעשיכּור׳ט.

דערנאָך גיי איך צוריק, גלייך אין איר צימער אַריין.

— ווען וועט שוין סוף־כל־סוף פאַר־טיק ווערן דער מיטאָג? — גיב איך א געשריי.

— די מינוט זאָלט איר זיך אָפּטראָגן פון דאַנען! — זאָגט זי.

לייג איך ניט קיין אַכט און שריי ווייטער, זי זאָל מיר מיטאָג געבן.

איך בין געווען זיכער, אז איך דער רו־טומע — און האָקט מיר צו די טיר פאַר דער נאָז.

— א פרעמדע פרוי!

אָבער פאַרט האָט זי מיך ליב! איך קאָן זי דאָך שוין צען יאָר! דאָס איז ניט מער ווי ווייבערשע עקשנות!

איך, ווייטער, בין צו אָפּגערעכנט, ווייל איך מיך מער באַהערשן און מאַכן דעם אַשטעק כומרשט, אז זי איז געלעבט — ווייל דאָס עפּעלאַכיס שטאַרק פון פרויען, און צומאַרגנס זאָג איך צו איר.

— קאַטערינאַ פּעטראָוונאַ, דערלויבט מיר נאָך אַמאָל אייך אביסל צו באַזונט. עס איז אזוי אומעטיק צו לעבן איינער אַליין! אפשר וואָלטן מיר עפּעס צעליי־ענט צוזאַמען?

מיט צען יאָר־צוריק זיינען איר אזעל־כע ווערטער שטאַרק געפעלן, דאָס מאָל ניט. זי האָט א געגעץ געטאָן:

— פון מיינעטוועגן, אויב נאָר איר וועט זיך אויפפירן אַנשטענדיק.

דעם אמת גערעדט, וואָלט איך איר בע־סער ביי די האָר געריסן און גוט אָנגע־קלאַפּט די ביינער — נאָר אַנשטאָט דעם בין איך אין אָוונט געקומען צו איר און דעקלאַמירט פאַר איר לידער ווי אַ אי־דיאָט. געפעלט איר אָבער דאָס אויך ניט.

— דאָס זיינען אַלטמאָדישע לידער און די ליבע אין זיי איז א נאַרישע! גייט בעסער שלאָפן!

אָבער נאָטירלאַך, ווען עס קומט דער דאָזיקער חמור, אָט דער זימקאָוו און האַקט איר א קאָפּ וועגן דער נוצלאָכקייט פון די קאָאָפּעראַטיוון, שמייכלט זי צו אים אזוי זיס:

— אַך, ווי אינטערעסאַנט, קומט אָפּ־טער אהער!

און איך מוז דאָס צוזעען, — ווייל א געמיין שטיקל שיידונג פאַפּיר גיט איר רעבט דאַרויף. דאָס איז דאָך בפירוש א פעלער אין די נייע געזעצן.

— קאַטיאַ, זאָג איך, אזוי קאָן עס ווייי־טער ניט גיין!

— פאַרוואָס עפּעס ניט? דו הויבסט אָן צו ווערן אַן אינטערעסאַנטער מענש, א שאָך נאָר וואָס איך האָב מיך שוין ניט מיט צען יאָר צוריק געלאָזט שיידן פון דיר.

— קאַטיאַ, איך בין אזוי איינזאַם, איך . . . איך ווייס שוין ניט, וואָס איך האָב איר אַלץ געזאָגט. דוכט זיך, אז אז ערך דאָס זעלבע, ווי מיט צען יאָר צוריק.

לצנות

די וועלט זאָגט: "בעסער מיט א קלוגן צו פאַרשפּילן איידער מיט א נאַר צו גע־ווינען".

אַן עקרה זאָגט: "צי מיט א קלוגן, צי מיט א נאַר, אבי צו געווינען". . .

* * *

די וועלט זאָגט: "דאָס לעצטע העמד אוועקצוגעבן, נאָר א גביר צו ווערן".

דער וואוכער זאָגט: "דאָס לעצטע העמד אוועקצונעמען, נאָר אבי א גביר צו ווערן".

* * *

א פערד — מוז האָבן א שפּאַן.
א מיידל — מוז האָבן נדן.
א מטבע — מוז האָבן א קלונג.
א אידעען — א לאַנגע צונג . . .

רעגיסטראַציע
פון תּלמידים
אין דער
אידישער
פאָלקס־שול
(בית ספר עממי)
פאַר אַלע אָפּטיילונגען
פאַנגט זיך אָן
פרייטאָג
דעם 15־טן
אָוגוסט
אין דער שול־היים
285 סט. דזשאָנס עוועניו
רעגיסטראַציע יעדן טאָג
אויסער שבת
פון 10 ביז 12 אינדערפרי
און פון 5 ביז 7.30 נ. מ.
אידישע פאָלקס־שול געזעלשאַפט

פון דער פראָווינץ

רעדזשיינע

מאנטאג, דעם פערטן אוגוסט, האבן מיר געהאט א פארשטעלונג געגעבן פון מר. און מרס. לאזאראוו אין דייטשן פאר־נאדישן זאל. עס זיינען געווענען געווארן לידער און אויך קליינע איינאקטערס זיי־נען אויפגעפירט געווארן. צווישן די איינ־אקטערס איז אויך געווען א קאמעדיע, מיט עכטן הומאר, וואס האט דאס רעכט צו ווערן פאררעכנט צווישן די בעסערע ליטעראַרישע ווערק.

איינגנטלאך וואלט די דאזיקע אונטער־נעמונג געדארפט דורכגעפירט ווערן אין ת"ת זאל, ווייל לעצטנס איז אונזער איי־גענער זאל רעמאנטירט און דעקאָרירט געווארן. עס איז דארט אויך פאראן א קליינע בינע. אמת, מ'קאן דאס ניט אנ־רופן "בינע", אבער דאך איז עס א שטר־קעל פלאטפארם און קליינע אויפפירונגען וואלטן דארט געווים געקאנט דורכגעפירט ווערן. צום באדויערן אבער, צוליב דעם ניט איינפארשטיין זיך מיט דעם פאר־וואלטער פון ת"ת, מר. גאדראז, וועלכער מיינט, אן צווייפל, גוט פאר דער פאר־וואלטונג פון ת"ת, האט מר. לאזאראוו געמוזט נעמען ביי די "גוים" דעם זאל, וואס האט זיך געווים ניט געפאסט פאר ביידע צדדים. מר. לאזאראוו האט גע־מוזט אפדרוקן אן עקסטרא בריוו צו זיין אגאנסמענט, דערקלערנדיק, אז מען האט צופיל פארלאנגט פון אים פאר דעם ת"ת זאל און אז ער איז געצוואונגען צו נעמען דעם דערמאנטן זאל.

קיין דערפאלג איז עס געווים ניט גע־ווען. בלויז עטלאכע צענדליק מענשן זיי־נען געקומען.

מר. לאזאראוו האט ווידער אנאנ־סירט פאר דעם זונטאג אונטן א פאר־שטעלונג. לאמיר האפן, אז זיי וועלן מער דערפאלג האבן ווי פריער. ס'איז דאן גע־ווען זייער היים, א סך זיינען ניט אין דער היים און קיין טענות דארף מען גע־ווים ניט האבן.

* * *

מר. קאליף איז שוין דא צוריק פון וואכטרום פון זיין וואקאציע. זיין פלאץ האט פארנומען מר. שוסטער, א נייער מאן וואס איז ניט לאנג געקומען פון איי־ראפא, פון וואלינער גוב.

רעדזשיינע

פאר רעדזשיינע און אומגעגנט

באזוכט

שיינס נייעם רעסטאראן

די בעסטע היימישע כשר'ע מאלצייטן צו יעדער צייט. איר קאנט קריגן היימישע מאכלים אין רומס צו יעדער צייט. מאכט שיינס פאר אייער היים. מיר ספעציאליר זיין זיך אין באנקעטן, פארטיס און אלערליי אנדערע שמחות

Shein's Restaurant

1817 Halifax St. Phone 5738

REGINA

איר וועט זיין צופרידן מיט די שניי ווייסע נעוואשענע וועש וואס מיר מאר־כען. פליז רופט אונז אן.

INDEPENDENT LAUNDRY LTD.

2075 Broad St., Regina

E. L. SLADE, Mgr.

Phones 7055 & 4422,

ווען אין רעדזשיינע

טראוולט ביי

ראַיס טעקסי

העפלאכע דרייווערס

גוטע קארס

בעסטע פרייזן

פרענט פאר א קאר אליין צו טרייבן

ROYS TAXI

Phones: 22020 — 5555

פוירניטשור מ'אווינג און סטאָרעדזש

פול קאר דיסטריבוטארן

קארטעדזש איידזשענסיס, סי. פי. און סי. ען. אייזנבאנען

קוילן הענדלער

טעלעפאָן 93041

REGINA CARTAGE & STORAGE LIMITED

"די ביר מיט א רעפוטאציע"

די מאיעסטעטישע שפיצו פון די ראקי מאונטענס, זיינען ענג פארבונדן מיט "די ביר מיט א רעפוטא־ציע" — קאלגארי ביר. פונקט אזוי פאר־שיידן ווי א באַרג איז פון א טאל. ווייל זי ווערט געמאכט מיט דער רייניער בלישטשענדיקער וואסער וואס פליסט פון די מיט־אייז־ דערנידערטע בערג טייכן.

קאלגארי ביר

"ס'איז דאס וואסער"

רעדזשיינע — אויפמערקזאם — רעדזשיינע

י. בערעזנער

איז דער קארעספאנדענט און פארטרעטער פאר "דאס אידישע וואָרט" אין אייער שטאט און אומגעגנט

מיר בעטן אלע סעקרעטארן פון רעדזשיינער ארגאניזאציעס צו איבערגעבן די נייעסן און באריכטן פון זייערע ארגאניזאציעס צו מר. י. בערעזנער, 103 ניו ארמאור בלאק, וועלכער איז אויך באפולמעכטיקט אנצונעמען סובסקריפשאנס פאר "דאס אידישע וואָרט". שרייבט אדער טעלעפאנירט

5365

א בר־מצוה אין פארגעקומען ביי מר. הערי קאהען'ס זון, דוד, שבת, דעם 9טן ד. מ. אין בית יעקב שול.

* * *

דר. ווייסטויב, וועלכער האט א שטיקל צייט פראקטיצירט מעדיצין אין דזשענע־ראל האספיטאל, איז דא די טעג געפארן פון אלבערטא אויף זיין וועג צוריק נאך ווינניפעג.

* * *

מר. גור־אריה סקולסקי איז דורכגעפא־רן פון ווינניפעג, וואו זיין פאמיליע גע־פינט זיך, נאך רייזערהורסט, מאסק., און האט באזוכט מר. בערעזנער.

* * *

מר. בען לערנער האט דערעפנט א פיי־נע גראָסערי סטאר אויף 11טער עווענוי נעבען לארנע סטריט. מר. לערנער איז גוט באקאנט אין רעדזשיינע. ער איז אויך פריער געווען אין די זעלבע געשעפטן. זיין גראָסערי זעט אויס זייער שיין און מאכט דעם געהעריקן איינדרוק אויף יע־דען קאסטאמער.

* * *

מרס. קאהען פון דעטראיט, מיט איר טאכטער זיינען איצט אויף א באזוך ביי איר שוועסטער, מרס. פינקלסטיין.

* * *

מיס הענע מילנער, פון וועגרעוויל, אל־טא, איז איצט אויף א באזוך ביי מר. און מרס. פראסאוו. עטלאכע פון אירע פריינט האבן געגעבן א 'וויק־ענד פארטי' אין רעדזשיינע ביטש.

זיי האבן אויך געגעבן פאר איר א פארטי זונטאג אונטן דעם 3טן ד. מ.

* * *

מר. און מרס. רושא, פון ווינניפעג, זיינען איצט געסט אין רעדזשיינע ביי מר. און מרס. בריסמא.

* * *

מיס מילנער, וועלכע האט איצט גע־האט אן אפערציע אויף די טאנסעלס פיקט זיך שוין בעסער און וועט מיט נאטט הילף פולשטענדיק געזונט ווערן.

* * *

מרס. ס. פינסקי האט געגעבן א "ברידזש פארטי" אין קיטשענער האטעל פאר מרס. קאהען פון דעטראיט.

* * *

מרס. ריטש האט געגעבן א "טי־פאר־טי" פאר מרס. נעלמאן פון ווינניפעג.

קאלנארי אויפמערקזאם

צוליב דעם וואס וגזער קארעספאנדענט פון קאלגארי האט פארשפעטיקט אריינ־צושיקן זיין וועכנטלאכן באריכט, ווערט די איינטיקע אויסגאבע געדרוקט אן דעם געוויינלאכן באריכט פון קאלגארי.

רעד.

(פארטזעצונג)

— מארושקא! — האט ער ארויסגע־רעדט מיט טא ווייכן טאן — זאג אליין... אבער דאס האט מאשא א קוק געטאן אויף אים מיט אזוינע אויגן, איר פנים האט אויסגעדריקט אזא טיפן עקל, אקור־ראט ווי א מייזעלע וואלט זיך אנגעריגט אן איר ראוועוע פלייצע. עפשטיין איז צעמישט געווארן און ער האט געשווינגן.

ער האט אליין ניט געוואוסט, צי ער זאל זיך בייזערן אויף איר, צי ער זאל ריידן צו איר מיט גוטן. איין רגע, פיי־לענדיק אויף זיך אירע פארהאסטע בליק־קען, האט זיך אים שטארק געוואלט איר זידלען, ריידן איר צו להכעיס, אבער דאן האבן זי דאס ווידער געוואָרפן אין די אויגן אירע נאקעטע רונדע אקסלען, אי־רע ארעמס, און אים האט נאך שטארק־קער געגומען ציען צו זיי, צוריקרן זיך צו זיי מיט די הענט און ליפן . . .

צום סוף האט ער א טראט געטאן צו איר נעענטער און ע רהאט ווייך ארויס געדרעט:

— מארושקא, נארוניו . . .

ער האט שוין אויסגעשטרעקט די הענט צו איר, געוואלט איר א כאפ טאן.

זי האט א ציטער געטאן און האט ארויסגעלאָן א דינעם און שניידענדיקן, כמעט קינדערשן געשריי, און זי איז אפ־געשפרונגען אן א זייט.

— איר זאלט ניט וואגן מיך אנצורי־רען! — האט זי געשריען מיט דעם זעלבן קינדערשן געשריי, שווער אטע־מענדיק מיט דער ברוסט בלישטשענ־דיק מיט די אויגן: — איר זאלט ניט וואגן! . . . . גייט, גייט צו יענער! איר זייט א ליגנער, א באטריגער! . . .

און א קרעכץ טוענדיק, איז זי האסטיק אריינגעלאָפן צוריק אין שלאָף־צימער און זי האט פארקלאפט די טיר הינטער זיך...

ראָקטאר עפשטיין איז געבליבן שטיין מיט א צעפלאמטן פנים און צעמישטע אויגן.

— א—ז—זוי! — האט ער א טראכט געטאן, אריינגעמענדיק זיין שפיציקע א־לא־פראנסע בערדל אין טויל און עס גע־נומען נערוועז בייסן.

מיט אמאל זיינען זיינע אויגן געפאל־לען אויף א קישן, וועלכע איז געלעגן אויף א שטול לעבן טיש און וועלכע ער האט פריער ניט באמערקט.

— אזוי! — האט ער ווידער א טראכט געטאן — הייסט עס, זי האט זיך פריער צו דעם פארבאריטעט? . . .

— גוט, גוט! — האט ער א געשריי געטאן אויפ'ן קול, אז מאשא זאל הערן:

— גוט, איך האב דיך ביז איצט נאך ניט געקאנט! . . .

ער האט מיט גערויש געעפנט די גלע־זערנע טיר פון עק־צימער, ער האט זי מיט גוואלד פארמאכט הינטער זיך און איז פארשוואונדן געווארן הינטער איר: דאן, עפענענדיק די טיר פון פראנט צי־מער, איז ער אריינגעלאָפן אהין, ער האט זיך א ווארף געטאן אין די קליידער אויף דער ווייכער סאפע, האט גענומען קוקן פאר זיך אין דער פינסטערניש און ער האט געטראכט . . .

אין דער זעלבער צייט איז מאשא גע־לעגן אויפ'ן בעט מיט'ן פנים איינגעגראב־בען אין קישן, האט געביסן די ליפן, גע־כליפעט און דא טגעציטערט מיט'ן גאנ־צען קערפער.

קאפיטל 17

עס איז שוין געווען ארום אכט אזיי־גער אינדערפרי. דאקטאר עפשטיין איז נאך געלעגן און געשלאפן אויף דער סא־פע אין די קליידער, ווי אזוי ער האט זיך געבטן געלייגט . . . אין דרויסן האט פארטאג אנגעהויבן צו שיטן א שניי און עס האט נאך ניט אויפגעהערט.

אויף די ראמען פון די פענסטער זיי־נען געלעגן קופקעלאך שניי, ווייבינקע און ווייסינקע, ווי פוך. א טונקל אן שווא־בעס ליכט האָ טארייגגעקוקט פון דרויסן אין צימער.

צייטנווייז האט זיך פון דרויסן געהערט א לאנגע ריאמער פון א ווינט, און פאר־ביי די פענסטער האט זיך דורכגעטראָגן א ווייסע וואנט פון שניי, ווי א נעבליך־טער נעבל, איבערלאזנדיק אויף די שויבן שנייעלאך.

אין א ווינקל פון צימער האט גע־ברענט אן אייוועלע נאך פון נעכטן אויף דער נאכט, און דורך דער דורכזיכטיקער טירעלע האָ טארויסגעשיינט א רויט פיי־ערל.

מאשא איז געשטאנען אין עס צימער הינטער דער אפענער גלעזערנער טיר צום פראנט צימער, און זי האט פארזיכטיק און פאר'גנב'עט אריינגעקוקט אין צי־מער אויפ'ן העפשטיינ'ען, וועלכער איז גע־שלאפן מיט'ן פנים ארויף, און מיט אן אפענעם מויל.

זי האט א נאנצע נאכט ניט צוגאמעכט מיט קיין אויג, זי האט געוויינט און גע־טראכט. עטלאכע מאל איז איר זאגאר דורכגעפלוגען א געדאנקן אין קאפ וועגן זעלבסטמארד; דער דאזיקער געדאנק האט זיך אבער באלד פארלאָן אין א יס פון אנדערע געדאנקען אין איר מוח . . . זי וועט אים גארנישט אפטאָן מיט דעם, ווען ער ליבט יענער, זי וועט אים נאך לייכטער מאכן . . . און אפשר איז עס ביי אים געווען א מאמענטאלער געפיל, און ער וועט חרטה האבן? . . . זי האט ניט געדארפט אזוי האנדלען, בעת ער האט זיך צוריקגעפערט אהיים . . . זי האט זיך געדארפט מאכן ניט וויסנדיק, און דאן ערשט, שפעטער, היטן אים, ער זאל זיך מיט איר מער ניט טרעפן....

היטן אים, פארמיידן זיי צו זעען זיך? ווי? וואס איז ער א קליין קינד? . . . און, איבערהויפט, וואס הייסט, זי זאל אים היטן פון צו ליבן יענער, ווען זי האט ניט געקאנט איינהיטן זיין ליבע צו איר אליין! . . . אבער . . . אבער . . . מיט וואס איז יענע שענער אדער בעסער, אדער קליגער פון איר?!

ווען זי וואלט געווען א מאנספערזאן — האט זי געטראכט מיט האס און פאראכטונג — וואלט זי דאך אפילו זיך ניט אומגעקוקט אויף יענער! . . . . א נאריש מיידל, ווי איר פאטער, דער באל־וואן! . . . . נו, האט זי א שיינעם פנים'ל!

און האט פאר אירע אויגן אויפגעלעבט אין מיטן פון די אלע געדאנקען די סצע־נע אין פארק, ווי אזוי יענע ליגט אין א י ר עפשטיין'ס אלעמס, און ווי אזוי א י ר עפשטיין האט יענע געקושט, און אלע אירע געדאנקען זיינען דאן מיט אמאל פארשוואונדן געווארן, איבערלאזנ־דיק אין איר מוח א שווערן נעבל . . . א טעמפע פארצווייפלונג האט איר דאן איינגענאמען ארומגעגאפט, און מאשא האט געקריצט טאירע ציין אין קישן און זי האט געשטיקט אין זיך די קרעכצן...

עטלאכע מאל אין פארלויף פון דער נאכט האט זי זיך צוגעהערט, אפשר וועט ער ווידער אנקלאפן אין דער טיר פון שלאף־צימער. זי האט עס געוואלט זייער שטארק, זי האט זאגאר ביי זיך געהאט אפגעמאכט, וואס זי וועט אים דאן זאגן. איין מאל איז ביי איר געבליבן אים צו זאגן:

(פארטזעצונג — קעמט)

— וואס גייסטו עפעס צו מיר? וואס רום גייסטו ניט צו דיין באלעבאס טאכ־טערל? — שפעטער האט זי ארומגע־קלערט, אז דאס זאגן טויג ניט, זי וועט אים נאר אויפרעגן און ווייטער גארנישט. זי עווט אים בעסער געבן אנצוהערעניש אז ער איז עפעס צו איר פארפליכטעט...

— וואס ווילסטו? — וועט זי אים זאָ־גען . . . ניין, ניט "דו", נאר "איר"...

— וואס ווילט איר, איר האט דאך גע־וואלט ווערן א דאקטאר, האב איך דאך געארבעט דריי יאר פאר אייער דיפלא־מע . . . וואס ווילט איר נאך? . . . .

ער איז אבער ניט געקומען, ניט אנ־נעקלאפט מער אין איר טיר, האט איר ניט גערופן, און די אנגעגרייטע ווערטער זיינען ביסלאכווייז פארשוואונדן גע־ווארן פון איר מוח. און אנשטאט זיי האט זיך אין איר מוח געמישט טרויערי־קע, פינסטערע געדאנקען, וועלכע האבן איר געפייניקט און געמוטשעט...

— ער האט זיך דארט רואיק געלייגט שלאפן . . . אים האדט שוין ניט פאר מיר . . . איך קאן דא ארויסשפרינגען פון פענסטער, היינגען זיך, דערשטיק זיך . . . אים ארט ניט!

— און אפשר וויל ער עס טאקע? — האט אין איר נשמה געאמערט.

פארטאג איז ביי איר געבליבן, זי זאל אויף א פאר טעג פארלאָן דאס הויז. זי וועט אוועקגיין צו אירע עלטערן, זי וועט זעען, וואס ער וועט דאן טאן . . .

מיט דעם דאזיקן געדאנק איז זי היינט אויפגעשטאנען זיבן אזייגער אינדערפרי.

ווען זי איז ארויס פון שלאף צימער, און דערזעענדיק אויפ'ן שטול די קישן, וועלכע זי האט נעכטן אנגעגרייט פאר אים, האט דאס הארץ ביי איר פריי־לאך א צאפל געטאן. אין איר האט זיך דערוועקט א האפענונג, אז ער זיצט דארט אין פראנט צימער א בלייבער, און טראכט און האט חרטה . . . אז ער איז אזוי א נאנצע נאכט געזעסן . . . און ווי נאר ער וועט זי דערזעען, אזוי גלייך וועט ער ב ייאיר בעטן פארצייאונג . . . . גע־ווים וועט זי אים פארגעבן, אבער ערשט דאן, ווען ער וועט איר פארשפרעכן, אז ער וועט זיך מער מיט יענער ניט זעען, אז ער וועט זאגאר יענער'ס נאמען ניט דערמאנען . . .

דאן האט זי געמאכט א שטרייגנע מי־נע, איז צוגענאנגען צום וואש טשיל און זי האט זיך געגומען איינוואשן, ארויס־לאזנדיק, וואשנדיק זיך, אומיסטנע הוי־כע טענער מיט'ן מויל, מיט די ליפן, אום ער זאל דערהערן און ארויסגיין. ער איז אבער ניט ארויס . . .

דאן האט זי זיך גענומען אנטאן אין אירע קליידער וועלכע זי האט נעכטן גע־טראגן לכבוד די געסט, און וועלכע זי האט פארצווייפלטערהייד ניט אויפגע־האנגען אין קליידער אלמער, וואו זיי פלעגן געוויינלאך, היינגען אין די וואָ־כערניקע טעג. די קליידער האט זי אנ־געטאן לאנגזאם ניט געאיילט, דערווארטנ־דיק, אז אט־אט וועט ער ארויסגייי און פרעגן: — וואס פוצטו זיך אויס אזוי פרי? וואוהין גייסטו אין אזא וועטער?

זי האט זיך אבער אנגעטאן, זיך פאר־קעמט, האט זאגאר איינגעגייט א פאר קנעפלאך אין די שיך, און ער איז אלץ ניט ארויס . . .

דאן האט זי פארזיכטיק, איינהאלטנ־דיק דעם אטעם, און טרעטנדיק אויף די שפיץ פינגער, פאנאנדערגערוקט די גלע־זערנע טירן פון עק־צימער צום פראנט צימער, און, האלטנדיק פארשטעקט דעם קאפ הינטער דער טיר, האט זי פאר־גנב'טערהייד א בליק געטאן אהין מיט איין אויג . . . עס האט אים דאך אויס־געוועקט. ער האט זיך אויפגעכאפט מיט א שרעק און מיט אזא וויטאג . . . זי האט דערזעען, ווי ער ליג טאון שלאפט...

— אזוי רואיק, אזוי רואיק — האט זי פארצווייפלט געטראכט — אזוי ווי איך וואלט נאר אויף דער וועלט ניט גע־ווען! . . . אזוי ווי ער וואלט געווען נאר אינגאנצן אומשולדיק! . . .

און דאן איז איר שלוצלונג ארויף אויפן זינען: טאמער . . . . טאמער איז צוויי־שען זיי שוין . . . ער איז דאך א פריי־ער ליבע'ניק! . . .

אין קאפ האט איר א מיש געטאן. זי האט דערפילט, ווי צו שרייען. זי האט זיך אבער באהערשט, האט נאר פון פאר־צווייפלונג א רוק געטאן די טיר מיט א געפילדער און זי איז אוועק צריק אין קיך.

קיין ריר פון יענער זייט.

קאלנארי

נאך עטלאכע יאר פאסט גראדואיט ארבעט אין ניו יארק און מאנטרעאל, האט

DR. F. H. WHEELER

דערעפנט אפיסעס אין

302 אלבערטא קארנער

וואו ער ספעציאליזירט זיך אין קראנקהייטן פון עופה'לאך און קינדער

Phone M 4466 Res. W 1731

DR. L. O. BEAUCHEMIN

פאסט גראדואירט פון מאנטרעאל און שיקאגא.

צוויי יאר ספעציעלער סטודיום אין פאריז פראנקרייך.

ספעציאליטעטן

יורינארי, הויט קראנקהייטן, פרויען קראנקהייטן.

Ste. 201-202 Alberta Corner

Phones: Office M2011; House M1765

CALGARY ALBERTA

S. C. W. Morris, M.D., C.M.

Associate Clinic Bldg.

214 6th Ave. W., Calgary

פראקטיק באגרעניצט צו פיזישער טעראפי און איר אנווענדונג צו אל־געמיינע מעדיצינישע און כירורגי־שע צוישטאנדן.

ספעציעלע אויפמערקזאמקייט געגעבן צו הויט־קראנקהייטן, "נעגיטא יר רינארי סיסטעם", "דזשענאקאלא־גי און העמאראהאידס"

Phones: Res. M3696; office M9577

Dr. W. Weston Upton

Surgeon

ווינשט צו אנאנסירן אז ער האט באנייט זיין פראקטיק און ער וועט זיך ספעציעל אפגעבן מיט הויט קראנקהייטן

אפיס

ROYAL BANK CHAMBERS

Phones:

Office M3704 Res. M6980

DRS. MESSENGER & MESSENGER

Chiropractic Offices

CALGARY EDMONTON

קאמפליט עקס־רעי

לאבאראטאריע אין ביידע אפיסעס. מיר וואלטן געוואלט זעען זיך מיט יעדן מאן, פרוי און קינד וועמעס געזונט איז אונטער נארמאלן צושטאנד, און דערציילן זיי פון די וואונדערבארע רעזולטאטן וואס מיר באקומען אין דעם ווידער־אויפ־ביי פונ'ם געזונט דורך כיראפראקטיק רעגולירונגען.

באראטונגען פריי

פראדקין און שומיאטשער

באריסטערס, סאליסיטארס, נאטארים

611 גרייג עקסטשענדזש בילדינג

אפיס טעלעפאנען:

M 7110 M 7148

רעזידענס טעלעפאן

M 1975

FRADKIN & SHUMIATCHER

Barristers, Solicitors, Etc.

Calgary Alberta

Arcade Beauty Parlors

ספעציאליזירן זיך אין פערמאנענט ווייוויינג, מאסעלינג, פינגער און וואסער ווייוויינג

און אין אלע לייגס פון שיינהייט קולטור.

פאר אפאינטמענטס רופט אפ

M 3868

צו אלע אידן פון קאלגארי און אומגעגנט

ווינשן מיר צו אנאנסירן אז מיר האבן דערעפנט דעם נייסטן און סאמע מאדערנעם קאפע שאפ און רעסטאראן אין מערב קאנאדע

בוכשטעבלאך ניי

מיר לאדן אייך איין צו באזוכן אונז און איבערצייגן זיך אליין

York Coffee Shoppe

YORK HOTEL

7TH AVE. AT CENTRE ST.

CALGARY

פארגעסט ניט אייערע טייערסטע

מיר מאכן

מצבות

ספעציעל דעזיינד פאר אידן צו מעסיקסטע פרייזן

ALBERT J. HART

1821-2 St. East Phone M3601

CALGARY

ראיעלע אמאטארן פינישינג

מיר גיבן שנעלע באדינונג צו אלע קאנטרי אר־דערס פון אמאטארן פינישינג, קאפיאינג א.א.ו. און אונזער ארבעט איז גאראנטירט.

שיקט אייער נעגאטיוס ראל פילמס פאר הויך־קלא־סיקער ארבעט און צופרידנהייט צו

CENTRAL PHOTO STUDIO

R. A. BIRD, Prop.

25 Central Bldg., Calgary, Alta.

Cor. 7th Ave. and Centre St.

PARISIENNE FUR SHOPPE

פארס געמאכט צו אָרדער

רעמאדלט, פאַרריכט, ריליינד און נעהאלטן אין סטאַרעדזש

אונזער מאטאָ:

צופרידנהייט, ערשט־קלאסיקע ארבעט, קוואליטעט און זייער מעסיקע פרייזן.

M 5760 1203-1st Street West

CALGARY, ALTA.

אפיס שטונדן: פון 9 ביז 12, פון 1 ביז 6 און ביי אפאינטמענטס.

Swedish Massage Institute

עלעקטריק און סטים באדינעס באדס, מאסעזנטאלע הילף צו פארקילונגען. מיר הייזן סייאטיקא, לאמבעגא, מוסקול־רומאטיזם, נייוריטיס, רומאטאיד ארטרי־טיס, כראניש פארשטאפונגען און היי־פיווער נעהיילט אין דריי טעג.

Phone M 2385

J. G. McKAY

Graduate Stockholm Institute

Chicago, Ill.

Ste. 334 Alberta Corner CALGARY

Standard Motors Super-Service Limited

Cor. 1ST ST. EAST—7TH AVE.

PHONE M3466

יוניאן גאזאלין און אויל, קארס גע־וואשן, געפאלישט און געגריזט. קרעגק. קיים אטא טייער סערוויס — דזשענ־עראל סערוויס צו אלע קארס.

הערי דזווארקין מעל פארקינס

און איצט!

6 פאסט קארד פאטאס

פאר $1.00

לאזט ניט דורך די דאזיקע געלעגנהייט

LANE'S STUDIO

Phone M9041 CALGARY

ערשט־קלאסיקע

שפיין

קריגט מען ביי

EMPIRE CAFE

227-EIGHTH AVE. E.

CALGARY

Mr. Luey Defoo, Manager

24 שעה צו אייער באדיינונג

סיטי 50 סענט טעקסי

יעדער דרייווער א באשיצער, פרובירט אונז אויס איינמאל

M 7766 M 9229

קאנטרי טריפס צו רעדוצירטע רייטס בענף און צוריק $5.00 פאר יעדן

חתונות א ספעציאליטעט

הויפט אפיס

206 8th Ave., East

בריוסטערס טעקסי

פאליסער האטעל

פעקארדס סעדאנס

ספעציעלע קארס פאר חתונות

טעגלאכע באס סערוויס פון קאלגארי צו בענף, אנפאנגענדיק דעם 15טן מאי.

טעגלאכע באס סערוויס, פון קאלגארי צו וואטערטאן לעק, אנפאנגענדיק דעם 5טן יוני.

טעלעפאנס

M 9988 and M 9888

Brewster Transport Co.

LIMITED

* לייענט "דאס אידישע וואָרט", אייער *
* איינענע צייטונג, געדרוקט אין אונ־ *
* זער איינענער שפראך, פאר אונזערע *
* איינענע אינטערעסן פארשפרייט אין *
* אלע אידישע הייסען פון ווינניפעג און *
* מערב קאנארע. *

קאלגארי — אויפמערקזאם — קאלגארי

מר. הענרי זיסקינד

איז דער קארעספאנדענט און פארטרעטער פאר "דאס אידישע וואָרט" אין אייער שטאט און אומגעגנט

מיר בעטן אלע סעקרעטארן פון די קאלגאריער ארגאניזאציעס צו איבער־געבן די נייעסן אין באריכטן פון זייערע ארגאניזאציעס צו מר. הענרי זיסקינד 109 זיבעטע עוועניו, איסט, וועלכער איז אויך באפולמעכטיקט אנצונעמען סובסקריפשאנס פאר "דאס איד. וואָרט". שרייבט אדער טעלעפאנירט צו אים

M 6177 אדער W 1733

בלוטיקע טעג

(פארטזעצונג)

דער בריוו איז געווען פון דעם גראף פון סאלעם, וועלכער האט זיך איצט געפונען ביי זיין ארמיי אין ווילנע. ניט ווייסנדיק אז זיין געליבטע פאני יאדווינא אליין, איז עס געווען די, וועלכע האט פארפירט רחל'ען, האט ער איצט אין דעם בריוו אנגעזאגט די בשורה א זער האט געקראגן א נאכריכט דאס ראגאווינס פרוי איז שוין געפאנגען און אז וואר שיינלאך וועט אויך ראגאווין אליין ארעסטירט ווערן, און גראף פאן סאלעם האט געבעטן דער פאליאטשקע, אז זי זאל ניט פארגעסן איר פארשפרעכן צו אים, און אז זי זאל דערווייל, איידער ער וועט קומען צוריק באזוכן דאס געפייניגעניש און זיך איבערצייגן, אויב ראגאווינס פרוי איז ווירקלאך געפאנגען.

דער דאזיקער בריוו האט פאני יאדווינא פארשאפט פיל שפאס און זי האט הארציק געלאכט, ווען זי האט עס געלייענט.

ראמאן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאהרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאדמאן

— אט אזוי זיינען אלע מענער, — האט זי גערעדט צו זיך, — ווען די פרוי איז שוין מיט אלעס פארטיק, ווען זי האט שוין דערגרייכט איר ווילן, דאן קומט דער מאן דערציילן זיינע העלדנטאטן. א מאן איז שווער ווי א בער, קוים וואס ער רירט זיך, און מיט ארבעט גארניט ביי אים. דער אויבערקאמאנדיר פון די דייטשן קומט צו מיר אן אטעם דערציילן עטוואס וואס ער האט געקאנט הערן פון מיר.

סאי ווי אבער וועל איך אים טאקע פאלגן און גיין זעען די געפאנגענע ווייב פון שלמה ראגאווין. א, ווי איך וויל זי פארגיכטן! ווארום ווען ניט די ליבע צו דער ישידאווזקע וואלט ראגאווין מיך זיכער געליבט.

מיט די דאזיקע ווערטער איז פאני יאדווינא אין אירע שיינע יענער קליידער געפאהרן נאך דעם געפיינגעניש, וואס האט זיך געפונען אין וואלקנא.

זייט די דייטשע מיליטערישע מאכט האט רעגירט אין פוילן און ליטע זיינען די איינפאכע רוסישע טורמעס פארביטן געווארן אויף אמת'ע אינקווזיציעס, וואס רום זייט די דייטשן זיינען אריין אין דער דאזיקער אומגליקלאכער געגנט האבן זיך דארט פארמערט פארברעכנס.

דער שרעקלאכער הונגער און די דייטשע אדרעגונג האט געטריבן די איינוואוינער צו פארצווייפלונג און בונטן, און רעוואלוציאנערע אויסברוכן, און דער רעזולטאט איז, דאס אונטער דער דייטשער הערשאפט זיינען אין פוילן און אין ליטע אלע טורמעס איבערגעפאקט און די מערסטע פון די ארעסטאנטן זיינען אידן, וועלכע ווערן פאר יערן קלענסטן פארברעכן קענען דער דייטשער מיליטערישער מאכט געשלעפט אין די טורמעס און ווערן ברוטאל באהאנדלט.

דאס געפיינגעניש אין וואקנא האבן די דייטשן אריבערגעטראגן אין דער אלטער פעסטונג, וואו דער קאמענדאנט פאן מירוויץ האט איצט ארומגעפירט פאני יאדווינא'ן אום איר צו וויזן אלע נידערטרעכטיקייטן פון א דייטשער טורמע אין אן אקופירטער לאנד, און די סצענעס וואס זי האט דא צוגעזעען, האט נערירט אפילו דאס הארץ פון א פאני יאדווינא, דאך האט קיין אנדער בילד ניט געמאכט אויף איר אזא איינדרוק, ווי די סצענע וואס זי האט צוגעזעען, האט נערירט אפילו דאס הארץ פון א פאני יאדווינא. דאך האט קיין אנדער בילד ניט געמאכט אויף איר אזא איינדרוק, ווי די סצענע וואס זי האט צוגעזעען אין איינעם פון די קאמערלאך פון דער פעסטונג.

דאס קאמערל האט זיך געפונען טיף אונטער דעם קעלער. צו דער נאסער פעלזיגער וואנד איז געווען צוגעשמידט א יונגע פרוי מיט שווערע רינגען אויף איר אר ארעמס, אזוי, דאס זי האט ניט געקאנט זיך אוועקזעצן און ווען זי איז מיד געווארן צו שטיין האט זי נאר געקאנט זיך צושפארן צו דער וואנט.

איר קערפער איז געווען אזוי אפגעמאטערט, דאס זי האט אויסגעזעען ווי א סקעלעט, און די קליידער אויף איר לייב זיינען געווען צעריסן און האלב פארפוילט. אבער דורך אירע צעריסענע קליידער האט מען נאך געקאנט דערקענען אז די דאזיקע אומגליקלאכע פרוי האט פרי־ער געמוזט זיין א בלייענדע שיינהייט.

א ליינגלאכער און רונדער געזיכט מיט טונקעלע פארחלומ'טע אויגן האט מיט אן אויסדרוק פון שרעק און דערוואר־טונג די ביידע מענשן, וועלכע זיינען איצט אריינגעקומען.

די האר פון איר קאפ וואס האבן נאך אין מאנכע שטעלן געווען שווארץ, איז איצט ארונטערגעהאנגען איבער אירע פלייצעס אין לאנגע, זילבער־ווייסע פע־דים. אירע צעריסענע קליידער זיינען ער־טערוויי געווען באדעקט מיט בלוט.

—וואס איז דאס? — האט פאני יאד־ווינא אויסגערופן דערשראקן, — מיט וואס האט די דאזיקע פרוי זיך אזוי שווער פארזינדיקט? וואס זי ווערט אזוי שרעקלאך באשטראפט — און וואס באדייט דאס בלוט אויף אירע קליידער?

— פארשטייט איר דען ניט, אז דאס איז דערפאר ווייל זי ווערט געשלאגן? — האט דער קאמענדאנט פון מירוויץ געענטפערט. — זי קריגט אפט שמיץ, אזוי איז דער באפעל. און ווייסט איר ווער די דאזיקע פרוי איז? אנא, יאנ־קער לעווינסאן'ס טאכטער.

די געשיכטע פון יאנקל לעווינסאן'ס טאכטער איז געווען אומערום באקאנט, כאטש די דייטשע מיליטערישע מאכט האט עס מיט אלע מעגלאכקייטן געזוכט צו פארשטיקן.

יאנקל לעווינסאן איז געווען דער רייכסטער איד פון וואקנא, מען האט זיין פארמעגן געשאצט אויף איבער א מיליאן רובל. ווען דער דייטשער אויבער קאמאנ־דיר גראף פאן סאלעם האט מיט זיין ארמיי זיך אריינגעריסן אין וואקנא, איז יאנקל לעווינסאן, וועלכער האט געהאט גרויסע באקאנטשאפטן אין דייטשלאנד, געקומען צו אים אלס שתדלן און ער האט געבעטן פאר די וואקנער אידן.

— דיינע אלע אידן זיינען רייך, — האט דער אויבער קאמאנדיר צו אים געזאגט, — זיי פירן זייערע געשעפטן מיט דייטשלאנד; אבער זיי האבן דייטש־לאנד ניט געהאלפן מיט פענינג פאר דער מלחמה. זאג דיינע אידן, אז דאס וועט זיי קאסטן פינף מיליאן רובל קאנטריבו־ציע, און אויב זיי וועלן מיר דאס געבן, דאן וועל איך זיי איבערלאזן אין זייערע היימען.

עס איז געווען אן אמת'ער וואונדער, דאס די וואקנער קהלה, וועלכע איז בא־שטאנען מייסטנס פון אביזנים, האבן דאך באוויזן צענויפזאמלען די גרויסע קאנטריבוציע, און מען האט עס אוועק־געטראגן צו דעם אויבער קאמאנדיר.

גראף פאן סאלעם האט דאן באשלאסן צו פייערן זיין גרויסן זיג איבער וואקנא מיט א הוליאנקע, און כאטש די וואקנער אידן האבן זיך אויסגעקויפט מיט קאנטרי־בוציע, זיינען די דייטשן דאך באפאלן זיי־ערע היימען און זייערע קליידער, אויסגע־רויבט אלע עסנווארן, וויין, ביר און שנאפס און זיי האבן געמאכט דערמיט א גרויסן באל פאר אלע פוילישע שליאכ־טעס פון דער געגנט.

אבער דאס איז געווען ווייניק, האט גראף סאלעם באפעלן מען זאל ברייג־נען צו דער הוליאנקע אלע שיינע מייד־לאך פון וואקנע וועלכע זאלן טאנצן פאר די געסט. די מיידל, וועלכע וועט גע־קרוינט ווערן אלס די שענסטע, זאל טאנ־צען פאלשטענדיק נאקעט.

צווישן די אידישע מיידלאך, וועלכע זיינען געבראכט געווארן צו אמוזירן די פאר'שיכור'טע דייטשן און פאליאקן, איז אויך געווען אנא, יאנקל לעווינסאן'ס טאכטער.

און אויף איר איז געפאלן דער גורל, זי איז דערקלערט געווארן אלס די שענ־סטע מיידל אין וואקנא.

לויט דעם אורטייל פון דעם אויבער־קאמאנדיר האט זי געמוזט טאנצן פאר די געסט מוטער־נאקעט און א דייטשער אפיצער האט זיך אנגעבאטן אויסצופירן די ארבעט פון אראפצונעמען אירע קליי־דער.

די ווילדע הוליאנקע האט דערגרייכט צו דער העכסטער שטופע. אין דעם גרויסן זאל האט געהערשט א טומל. א געלעכטער. די האלב פאשיכור'טע דייט־שען און פאליאקן האבן זיך געשמאלצן פון פארגעניגן, ווארטנדיק צו זעען די שענסטע אידישע מיידל טאנצנדיק פאר זיי נאקעט; דאך האט אנא לעווינסאן, וועלכע האט אויסגעזעען זייער בלאס, דערקלערט, אז אלס די שענסטע מיידל וויל זי האבן איר באלוינונג. זי וויל האב־בען די ערע, אז גראף סאלעם, דער אויב־בער קאמאנדיר אליין, זאל איר אויסטאן אירע קליידער, אויב עס מוז אזוי זיין.

— זי איז נערעכט! — האט די גאנ־צע שיכור'ע געזעלשאפט געטומלט, — שיינע פרויען האבן מער רעכט, און די שענסטע מיידל פאר דינט די גרעסטע ערע. עקסעלענץ! — איר מוזט באדינען די דאזיקע שיינהייט.

מען האט צוגעפירט אנא לעווינסאן צום אויבער קאמאנדיר און אלעמע'ס אויגן זיינען געווען אויסגעשטעלט אויף זיי, אום צו זעען די שיינע אידישע־מיי־דעל א נאקעטע.

נאר קוים האט גראף פאן סאלעם, דער באזיגער פון פוילן און ליטע, זיך צוגע־רירט, אום פאנאנדערצושפילען דעם בוזעם פון דער שיינער מיידל, אלס זי האט אים דערלאנגט צוויי פייערדיקע פעשט, און האבן אפגעהילכט אין דעם נאנצן זאל.

דער געלעכטער איז פארשטומט געווא־רען. די לוסטיקע געזעלשאפט איז אריינ־געווארן געווארן אין א ווילדן פאניק, קיינער האט זיך ניט געקאנט פארשטע־לען, דאס א אידיש מיידל זאל וואנן צו פאטשן דעם אויבער קאמאנדיר פון דעם רוסישן פראנט, דעם שטאלצן אריסטא־קראט, דעם גרויסן זיגער פון פוילן און ליטע.

עס איז ביי קיינעם ניט געווען קיין צווייפל, אז זי וועט פאר'משפט ווערן צום טויט.

דאך האט גראף פאן סאלעם אנדערש געוואלט.

ער האט ניט געוואלט דערלאזן צו קיין פראצעס, אום דער סקאנדאל זאל ניט באקאנט ווערן אין דער וועלט. ער האט מיט אלע מעגלאכקייטן געוואלט פאר־שטיקן די געשיכטע, דאס א אידישע מיי־דעל האט געפאטשט אים, דעם דייטשן אויבער קאמאנדיר.

און דארום האט ער די אידישע מיידל גע־לאזט גאר אן א פראצעס פארשווינדן אין דעם אונטערשטן קעלער פון דער פעסטונג און געהייסן איר אויסטעראווארן צו די שרעקלאכסטע מאטערנישן.

אזוי איז דעם רייכן יאנקל לעווי־סאן'ס טאכטער פארשוואונדן געווארן זייט די דייטשן זיינען אריין אין פוילן און עס איז איצט געווען דאס ערשטע מאל, וואס פאני יאדווינא האט געזעען די אומגליקלאכע מיידל, פון וועלכער זי האט אזוי פיל געהערט.

— וועט איר אויף, רחל ראגאווין'ע אזוי באהאנדלען? — האט זי געפרעגט דעם קאמאנדיר אלס זי האט די פעסטונג פארלאזן.

פאן מירוויץ האט געשמייכלט.

— אויב דער אויבער קאמאנדיר וועט עס באפוילן, — האט ער געזאגט.

— א, עס וועט עס פאר מיר טאן, — האט פאני יאדווינא אויסגערופן, — רחל ראגאווין דארף ניט לאנג איבערלעבן אי־רע ליידן. זי זאל מיר ניט זיין אין וועג!

(פארטזעצונג קומט)

די 19-טע האָל

רעד ראָז טיי

איז "גוטער טיי"

צוויי קוואליטעטן — גרין לייבל און ארענדוש פיקאו

ליינט אוועק אייער געלט אין זיכערקייט

טאָג איין, טאָג אויס, הערן מיר ווען מענשן וועלכע האָבן פאר־לאָרן איינגאנצן זייער געלט דער־פאר ווייל זיי האָבן עס געהאלטן אין א ניט זיכערן פלאץ, אָדער זיי האָבן אוועקגעגעבן זייער געלט צו ניט־ראיעלע מענשן צו האלטן עס פאר זיי.

באהאלט ניט אייער געלט ביי זיך אָדער אין אייער היים אָדער סטאָר, וואו איר טראָגט א ריסק צו ווערן באַרויבט אָדער פארלירן עס דורך א שריפה.

האלט עס אין א ברענטש פון דער דאזיקער באנק וואו איר קאָנט אייער געלט ארויסציען צו יעדער צייט ווען איר דארפט עס האָבן.

The Royal Bank of Canada

נעמט מיך א היים פאר 50ס.

די פרעמיער

ספיק-ספען

וועט אייך איינשפארן שטונדן פון ארבעט.

—איר מוזט אָבער האנדלען א י צ ט צו קויפן אויף דעם אָנבאָט.

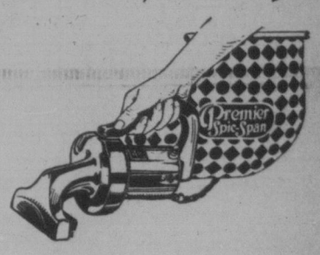

די פרעמיער ספיק־ספען קאמפליט מיט בלאזער טול און דעדאריזער אין דער גינסטיקער מיטל צו אויסרייניקן די פארבאהאלטענע ווינקלען — שעלוס — מאטראצן — מעטס — אינוויייניק אין אוטאמאביל, און א. וו.

נעמט מיך אהיים פאר 50¢

Winnipeg Hydro

55-59 PRINCESS ST

באלאנס לייכטע טערמינען

היינט אויף דער ראדיא

CKY
ווייניפעג
3.00—מוזיק.

CNRW 780
ווייניפעג
10.00—סי. ען. אר. וועסטערן נעטווארק פראגראם פון מינאקי, אנט.

CJRW 499.7
פלעמינג.
5.40—מוזיק.
6.15—אנקל פיטער.
7.00—קאנצערט.
7.30—מוזיק.

CJGX 650
יארקטאן
7.15—פארמערס פרייריי ראדיא שעה.

WOW 590
6.00—אמאהא. ארקעסטער.

WLW 700
6.30—סינסינאטי. קלאסיקס.

WOW 590
7.30—אמאהא. פראגראם.

WDAF 610
7.30—קענזאס סיטי. פראגראם.

WGN 720
8.30—שיקאגא. סימפאני ארקעסטער.

WDAF 610
9.00—קענזאס סיטי. קלאסיקס.
9.30—קענזאס סיטי. ארקעסטער.

WMAQ 670
10.00—שיקאגא. טאנץ מוזיק.

WENR 870
10.00—שיקאגא. וואדעוויל.

WLW 700
11.00—סינסינאטי. ארקעסטער.

NEW PALACE THEATRE
היינט, מארגן און שבת
פרעזענט ריטשארדסאן אין
"לעט'ס גאָ פליסעס"
א דורכאויס ריידנדיק בילד
אויך א קאמעדיע

אין פעלעס טעאטער

"לעט'ס גאָ פליסעס", איז דער נאמען פון דעם בילד וואס ווערט היינט געוויזן אין פעלעס טעאטער. דאס איז א דורכ־אויס ריידנדיק בילד, א מוזיקאלישער ראָ־מאנס וואו עס ווערט אפגעשפיגלט דאס נאכט־לעבן פון האלליוואוד. אין דעם בילד ווערן דורכגעפירט פרעכטיקע באלעט נר־מערן מיט טויזנטער געלעכטערס. טענץ, געזאנג און אינטערעסאנטע האנדלונג, מייסטערהאפט דורכגעפירט פון אן ערשט קלאסיקן קעסט, עס ווערט אויך געשפילט א שיינע ריידנדיקע קאמעדיע. זעט אין הערט עס אין פעלעס טעאטער.

פעדלערס און טשיקען דילערס
ברייגנגט אייערע לעבעדיקע הינער צו אונז. מיר וועלן אייך צאלן די העכסטע פרייז פאר אלטע און יונגע טשיקענס, קאטשקעס און טוירקעס.
מיר וועלן אייך צופירן שטעלן
Consolidated Packers
605 DUFFERIN AVE.
Phone 54 040

ביסיקלס
מיר האבן א צאל איבערגעבויטע ביסיקלס צו פארקויפן:
W. N. KOLISNYK & COMPANY
845 MAIN STREET — PHONE 54 041

אין אלע אנגעלעגנהייטן
פון
פרינטינג
- און -
אדזווערטייזינג
ווענדעט זיך צו
דאס
"אידישע וואָרט"
165 Selkirk Ave. — Winnipeg, Man.

Classified Section — קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר ארווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטייילונג

איין מאל, 5 ס. פער "אנייט ריי"	פאר 3 מאנאטן, $2.15
פאר א וואר, 20 ס	פאר 6 מאנאטן, $4.00
פאר א מאנאט, 75 ס	פאר 1 יאר, $7.50

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

7 רום פולי מאדערן הויז, גרויסע ליכ־טיקע צימערן, אוק פלארס, פרענטש טירן, ניי אויסגעדעקאריר, אין קאלערדזש עווע. ניט ווייט פון מיין סטריט. פריין בלויז $4,000. א גרויסער בארגען.

5 רום קאטעדזש, פולי מאדערן, שיינע גרויסע צימערן, גאראדזש פאר 2 קארס, רעדוואוד עווענין ניט ווייט פון מיין סט. פריין $3,600. א גרויסע מציאה.

סוויטס צו פארהענטן

באלפיריא אפארטמענטס, קאטידראל עווענין.

גלאב אפארטמענטס, סט. דושאנס עוו. און מיין סטריט.

נאבעל אפארטמענטס, אלפרעד עווע., איסט אף מיין סטריט.

רענפריו אפארטמענטס, מאונטען עוו., קאר. פאווערס.

קארמאן אפארטמענטס, בארמאנס עווע. דיימאנד בלאק, סעלקירק עווענין.

מאניטאבא קרט., 337 מאניטאבא עוו. דער נרעסטער אויסוואל פון סוויטס אין דער נארט ענד.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 53

צו פארקויפן א נייענדיקע ביזנעס, סטאק און פיקסטשורס פאר $1,200, 1 יאריקער ליס. גוטע אורזאך פאר פארקויפן. ווענדן 769 באראוס עווענין, נאך 12 אזייגער.

פארוואס צאלן רענט?

באנרייפט איר, אז איר צאלט $420 א יאר אינטערעסט ווען איר רענט א הויז פאר $35 א מאנאט. פארוואס ניט שפארן א טייל פון דעם געלט פאר אייך אליין? מיר האבן א גוטע 6 רום הויז מיט אוק פלארס דאונסטערס, אויף קאלערדזש עווע. וואס איר קאנט קויפן מיט זייער א קליי־נעם פייענס איינצאלן, און $35 א מאָ־נאט.

אויך א נייע בריק באנגאלאו אן קעש, און צאלן $50 א מאנאט.

רופט אפ
MR. LAWRIE, OF
J. J. SWANSON & CO. LTD.
601 Paris Bldg., Phone 26 349
or Evgs. 503-007

:: צו פארהענטן :: FOR RENT

4,3 אדער 5 רומס צו פארענטן דאנסטערס מיט הייסע וואסער און באד, אין 596 מאניטאבא עווענין. זיך ווענדן צו
DOMINION BAG CO.
596 Manitoba Ave. — Phone 53-022

געפוירנישטע רום צו פארהענטן
זיך ווענדן צו
484 פלארא עווענין

צו פארהענטן א 6 רום הויז. וועט זיך אפ־ליידיקן דעם 10טן סעפטעמבער. זיך ווענ־דען צו מיס. פעטערסאן, 465 פלארא עווע.

צו פארהענטן אין פריוואטער הויז, דאוג־סטערס, א גרויסע רום, א קיטשענעט, נעו און אלע באקוועמלאכקייטן. אריינמומ'ן דעם 1טן סעפטעמבער. זיך ווענדן אין 420 מאניטאבא עווענין.

3 רום סוויט אין נייער באנגאלאו, וואלט פארהענטן צו א קאפל אן קינדער. אפ־סטערס. סוויט מיט עלעקטריק אויוון, קי־טשענעס. טעלעפאן פריי. זיך ווענדן אין 284 סט. דושאנס עווענין.

געשעפט געלעגנהייטן — Business Opportunities

גוטע ביזנעס געלעגנהייט

פאר א מאן מיט 15 ביז 20 טויזנט דאָ־לאר אין א גוט גייענדער מאנופעקטשור־רינג ביזנעס, מיט פראקטישן און פעאיקן מאן אלס פארטנער. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 874.

גראסערי און קאנפעקשאנערי, איינע פון די עלטסטע און בעסטע סטארס אין שטאט, מוז שנעל פארקויפט ווערן. סטאק און פיקסטשורס $2,500. רענט $65. סיילס ביז $2,800 א מאנאט.

דזשענעראל, אין לעבעדיקער שטעטל אין סאסקאטשעוואן. סטאק פון $10,000 אויף 90 סענט. רענט זייער נידעריק, סיילס $3,500 א מאנאט. א קעש ביזנעס.

דעליקאטעסן, נארט ענד, א קליינער פארקויפט ווערן פאר האלב פרייז. בלויז $500 קעש נייטיק.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street — Phone 51 000

עס איז בלויז א פראגע פון מינוטן
אריינצושטעלן אן "עד" אין
"דאס אידישע וואָרט"
אייער טעלעפאן וועט אונז דער־גרייכן אין געציילטע סעקונדן טעלעפאנירט
52 213
און אייער "עד" וועט דערשיינען אין דער זעלביקער אויסגאבע

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

טענץ יעדע נאכט אין אונזערע קלאסן מיט ווייניפעג'ס בעסטע טענצער
גוטע פארטנער פאר אלעמען
קאמפליט קורס. פריוואט לעסאנס $5.00.
PROF. AND MISS SCOTT
200 Portage Ave. Next Lyceum. 88 106

SIMPSON & COMPANY
בייליפס
לייסענסד און באנדער
ד. סימפסאן, מענערדושער
404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

געלט!
פאר אייערע באלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל ריימס. פינקטלאכע באדינונג. שטריינג פארטרויליך.
אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R. B. ORMISTON
פלאריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בקומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן..
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

SERVICE DRUG STORE
מיר האלטן א פולשטענדיקן סטאק פון קרימס, פאווערס, פאטענטירטע מעדיצי־נען און א. וו. מיר קומען נאך פרעסקריפ־שאנס און מיר דעליווערן צו יעדער צייט. מעיר אדרעס פינקטלאך אויסגעפילט.
מיר דעליווערן
962 Main St. at Selkirk. Phone 55 354

פארלאנגט א פארטנער מיט א געוויסער סומע געלט צו אינוועסטירן אין גוט נייענ־דער ביזנעס. וועט ארייננרייננען א גוטן אינקאם. זיך ווענדן צו דאס איר. וואָרט באקס 917.

דיינקט!
פארדינט $5.00 א מינוט. נעמט זיך איין מינוט צו אויסשניידן דעם ארווערטייז־מענט. מיר וועלן אייך ארונטערנעמען $5.00 הערפאר פון דעם רעגולארן פרייז פון יערן סוט אין דער סטאר (מיט דעם אויסנאם פון $25.00 סערדזש סוטס).
SCANLAN & McCOMB
417½ PORTAGE AVENUE

פאונדריישאנס פאר מצבות געמאכט און
פארריכט פאר אייער צופרידנהייט
JOHN SCHALER
Phone 5993921

ארבעטער פארלאנגט — HELP WANTED

פארלאנג א דראניסט אדער איינער וואס וויל לערנען די ביזנעס, זאל קאנען מאכן אן אינוועסטמענט אין א גוטער אקסיווער דראג ביזנעס. קאן נוצלאך מאכן די באדי־נונגען פון א יונגן אמביציעזן מאן אדער א געלייסנטן דראניסט, מיט געוויסע עקספיריענס. שרייבט צו דאס אידישע וואָרט באקס 918.

פארלאנגט א באַ אדער מיידל, עקספּי־ריענסד אסיסטענט בוקקיפער. מוז אויך קאנען סטענאגראפיע. קיינער, אן פריער־דיקער "לערשער קיפינג" דערפארונג, זאל זיך ניט אפרופן. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 928.

דערפארענער מענ'ס קעפ אפעריטאר פארלאנגט. קיין אנדערער זאל זיך ניט ווענדן. זיך נאכפרעגן ביי
DOBBS CAP MFG. CO.
6th Floor Peck Bldg., Winnipeg

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

גוטע הויזקיפערן זוכט א שטעלע, ווייליק פון העברייאישער נימנאזיע, מיט דיפלאם פון א לערער סעמינאר, באזיצט אויך אל־נעמיין־וועלטלאכע בילדונג. בעסטע רע־קאמענדאציעס פון באוואוסטע פעראנגען. ווייליק צו לערנען. אין א העברייאישער אדער אידישער שול. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 948.

א יונגערמאן מיט 9 יאר עקספיריענס פארלאנגט א שטעלע אין א קאנטרי דזשע־נעראל סטאר. קאן ריידן דייטש, אידיש, פוילישן, אוקראיניש און ענגליש. קאן נעבן רעפערענס. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 944.

זוך פאזישאן, שטאט אדער קאנטרי דזשע־נעראל סטאר. 10 יאר דערפארונג. רייד ענגליש, דייטש, רוטעניש, רוסיש, פוילישן. גוטער סטאקקיפער און סיילסמאן. ארבעט נאראנטירט. קאן נעבן לעסאנס אויב נוי־טיק. בעסטע רעפערענס. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 955.

גוט דערפארענער העברייאיש־אידישער לערער, גוטער פעראנגאן און דיסציפלינאר, לערער פון תלמוד תורה פאר דריי יאר. בעסטע רעפערענס. זוכט א שטעלע אין א גרעסערער אדער קלענערער אידישער קהלה. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט, באקס 941.

א לערער זוכט א שטעלע. גראדואירטער פון העברייאישער גימנאזיע, מיט דיפלאם פון א לערער סעמינאר, באזיצט אויך אל־נעמיין־וועלטלאכע בילדונג. בעסטע רע־קאמענדאציעס פון באוואוסטע פעראנגען. ווייליק צו לערנען אין א העברייאישער אדער אידישער שול. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 948.